

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ANALÝZA HOSPODAŘENÍ MĚSTA PROSTĚJOVA

Diplomová práce

Autor: Bc. Klára Pospíšilová

Vedoucí práce: doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2021

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma: „*Analýza hospodaření města Prostějova*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce a uvedla jsem v ní všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis

Obsah

Úvod.....	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Veřejná správa	8
1.1. Státní správa a samospráva	8
1.2. Vznik územní samosprávy	9
2. Obec	10
2.1. Druhy obcí.....	11
2.2. Působnost obce.....	12
2.3. Orgány obce	12
2.3.1. Zastupitelstvo	12
2.3.2. Rada obce	13
2.3.3. Starosta	14
2.3.4. Obecní úřad	15
3. Územní rozpočty.....	16
3.1. Rozpočtové zásady.....	16
3.2. Střednědobý výhled rozpočtu.....	18
3.3. Rozpočtová skladba	18
3.4. Monitoring hospodaření územních samosprávných celků	20
4. Rozpočtový proces.....	22
4.1. Sestavování rozpočtu	22
4.2. Schvalování rozpočtu	23
4.3. Hospodaření v průběhu rozpočtového roku	23
4.4. Kontrola.....	24
5. Příjmy obce	27
5.1. Daňové příjmy.....	27
5.1.1. Daně svěřené a daně sdílené.....	27
5.1.2. Místní poplatky.....	29
5.1.3. Správní poplatky.....	30
5.2. Nedaňové příjmy	31
5.2.1. Příjmy z majetku.....	31
5.2.2. Příjmy z vlastního podnikání.....	32
5.2.3. Uživatelské poplatky	33
5.2.4. Příjmy sankční povahy	34

5.2.5 Ostatní nedaňové příjmy.....	34
5.3. Dotace a transfery	35
5.4. Návratné příjmy	36
6. Výdaje obce	39
6.1. Členění podle ekonomického hlediska.....	40
6.2. Členění podle hlediska rozpočtové skladby	40
6.3. Členění podle charakteru infrastruktury.....	41
6.4. Členění podle funkcí veřejných financí	41
6.5. Členění podle rozpočtového plánování	42
PRAKTICKÁ ČÁST	43
7. Charakteristika města.....	43
7.1. Historie.....	43
7.2. Obyvatelstvo	44
7.3. Samospráva	45
8. Analýza hospodaření města v letech 2016–2019.....	47
8.1. Hospodaření města v letech 2016–2019	47
8.1.1. Hospodaření v roce 2016.....	47
8.1.2. Hospodaření v roce 2017.....	48
8.1.3. Hospodaření v roce 2018.....	50
8.1.4. Hospodaření v roce 2019.....	51
8.2. Vývoj finančních rezerv města.....	53
8.3. Analýza příjmové stránky rozpočtu v letech 2016–2019.....	53
8.3.1. Struktura celkových příjmů	54
8.3.2. Schválené a skutečné příjmy rozpočtu	55
8.3.3. Daňové příjmy	57
8.3.4. Místní poplatky.....	59
8.3.5. Nedaňové příjmy	61
8.3.6. Kapitálové příjmy	62
8.3.7. Přijaté transfery	63
8.4. Analýza výdajové stránky rozpočtu v letech 2016–2019.....	65
8.4.1. Struktura celkových výdajů – druhové třídění	65
8.4.2. Schválené a skutečné výdaje rozpočtu	66
8.4.3. Běžné výdaje	68
8.4.4. Kapitálové výdaje.....	69
8.5. Výdaje na stavební investice v letech 2016–2019	71

8.5.1. Rok 2016	71
8.5.2. Rok 2017	72
8.5.3. Rok 2018	72
8.5.4. Rok 2019	73
8.5.5. Problematika a budoucnost investičních akcí.....	74
8.6. Ukazatelé Monitoringu hospodaření obcí	76
8.6.1. Dluhová služba	76
8.6.2. Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	77
8.6.3. Běžná likvidita.....	77
8.6.4. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	78
9. Shrnutí a zhodnocení hospodaření města v letech 2016–2019	79
Závěr	83
Summary.....	86
Seznam použitých zdrojů.....	88
Seznam zkratk	93
Seznam grafů	93
Seznam tabulek.....	94

Úvod

Efektivní hospodaření územních samospráv je předpokladem pro jejich všestranný rozvoj a pro stabilitu veřejných financí. Růst ekonomiky v minulých letech znamenal vyšší příjmy do obecních rozpočtů, zejména z daně z přidané hodnoty a z daní z příjmů. Díky tomu mohly obce zlepšit svoji hospodářskou činnost, vykazovat lepší výsledky hospodaření a postupně snižovat svoji zadluženost. Právě zadluženost územních samospráv je neustále se opakujícím tématem. Současné zpomalování ekonomiky znamená pro obce pokles ve výši rozpočtových příjmů, a tak je rychlé zadlužování obcí stále reálnou hrozbou.

Tématem diplomové práce je analýza hospodaření vybraného územního samosprávného celku. K provedení analýzy bylo vybráno statutární město Prostějov. Toto město bylo zvoleno z důvodu mého částečného povědomí o problematice místního hospodaření, současně také z důvodu zájmu prohloubení mých dosavadních znalostí o hospodaření města, které je mým domovem.

Cílem této diplomové práce je provést analýzu hospodaření města Prostějova za roky 2016–2019, ve které jsou podrobně analyzovány na základě druhového třídění rozpočtové skladby všechny třídy příjmů a výdajů. Zvláštní pozornost je také věnována rozdílu mezi schválenými a skutečnými rozpočty města. Následně je na základě provedené analýzy zhodnoceno hospodaření města.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je nejprve krátce popsána struktura veřejné správy s důrazem na samosprávu a její vznik. Dále je na základě zákona charakterizována obec, její znaky, druhy obcí v ČR, působnost a orgány obce. Další kapitola se věnuje územním rozpočtům, konkrétně tedy podobě rozpočtu obce, rozebrány jsou také zásady, kterými se obec musí řídit při jeho sestavování. Následně jsou popsány jednotlivé fáze rozpočtového procesu. Předposlední kapitola teoretické části je zaměřená na rozbor jednotlivých kategorií příjmů rozpočtu obce. Detailněji jsou rozebrány příjmy daňové, nedaňové, návratné příjmy a přijaté transfery. Nakonec se teoretická část soustředí na rozpočtové výdaje obce a jejich členění.

Praktická část obsahuje krátké představení města Prostějova, jeho stručnou historii, vývoj obyvatelstva a strukturu samosprávy města. Dále již následuje samotná analýza hospodaření. Jako první je v rámci analýzy hospodaření rozebrána podoba

schválených a skutečných rozpočtů vybraného období. Dále se zabývá příjmovou stránkou rozpočtu města, konkrétně výší a strukturou příjmů ve sledovaném období, jejich porovnáváním v letech a rozdíly mezi schválenými a skutečnými příjmy rozpočtu města. Analýza se dále detailněji zabývá jednotlivými kategoriemi příjmů města podle rozpočtové skladby – daňovými, nedaňovými, kapitálovými a dotacemi.

Stejně tak jako příjmy jsou poté analyzovány výdaje, a to na základě druhového třídění. Opět je analyzována jejich výše a struktura a porovnání ve vybraných letech, dále rozdíly mezi plánovanými a skutečnými výdaji. Výdaje jsou také podrobněji zkoumány podle jednotlivých druhů – tedy běžné a kapitálové. Součástí analýzy kapitálových výdajů je také rozbor důležitých investičních projektů města za jednotlivé roky. Dále se praktická část zabývá analýzou hlavních ukazatelů Monitoringu hospodaření územních samosprávných celků. Jedná se o ukazatel dluhové služby, pravidlo rozpočtové odpovědnosti, běžnou likviditu a podíl cizích zdrojů na celkových aktivech. Nakonec je na základě provedené analýzy zhodnoceno hospodaření vybrané obce.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Veřejná správa

Veřejnou správu lze vymezit jako činnost, při které se průběžně získávají a vyhodnocují informace. Veřejná správa zároveň poskytuje správu veřejných záležitostí ve prospěch veřejnosti.¹ V České republice se veřejná správa dělí na státní správu a samosprávu.

1.1. Státní správa a samospráva

Státní správa je jádrem veřejné správy. Činnosti státní správy vykonává stát pomocí orgánů, které byly touto činností pověřeny.² Do státní správy řadíme orgány se všeobecnou působností, což je ústřední vláda, a také orgány se specializovanou působností, což jsou ministerstva a ostatní ústřední orgány.³

Samosprávou se rozumí správa veřejných věcí, které nespravuje stát, ale jiné veřejnoprávní subjekty. Vykonávání samosprávy je spojeno s demokracií a spočívá v nezávislém postavení subjektů, které mohou na základě pověření státu provádět stanovené úkoly související s veřejnými záležitostmi.⁴

V současné době se samospráva dělí na územní, zájmovou a ostatní samosprávu.⁵ „Územní samospráva je formou veřejné správy, umožňuje samostatné spravování věcí veřejných na menším území, než je stát.“⁶ Územní samospráva je rozdělena na vyšší územní samosprávné celky – kraje a na základní územní samosprávné celky – obce. Zájmová samospráva zahrnuje profesní komory, ve kterých je povinné členství, to je například Česká lékařská komora nebo Česká komora architektů. Do ostatní samosprávy patří samospráva vysokých škol (Akademický senát) anebo komory, ve kterých členství není povinné, příkladem je Hospodářská komora ČR.⁷

¹ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 11.

² Tamtéž s. 12

³ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 103.

⁴ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 14.

⁵ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 12.

⁶ Tamtéž s. 12

⁷ Tamtéž s. 12

1.2. Vznik územní samosprávy

Uvnitř států často docházelo k vytváření menších geografických celků. Docházelo k tomu například z toho důvodu, že lidé žijící na vzdálenějších místech spolu potřebovali efektivněji komunikovat. Dalším důvodem mohl být vliv stejných kulturních zvyků nebo ekonomické podmínky. Z ekonomických důvodů vznikala takzvaná sídla na křižovatkách obchodních cest. Těmto sídlům byla v pozdějších časech udělena určitá úroveň nezávislosti. Vybrané činnosti společenského života tak mohly být vykonávány nezávisle na státu. Později docházelo k propojování těchto obchodních sídel. Spjovala se jednak kvůli geografické poloze, ale také kvůli jazykovým, etnickým či ekonomickým důvodům. Je jasné, že tahle spojování sídel představovala počátky regionů, ze kterých se později vytvořily vyšší stupně samosprávy. Územní samospráva vznikala dvěma způsoby, a to:

- **Přírozeně** – Lidé se usídlovali na stejných místech, a tak přirozeně vznikaly obce, města a jiné municipality s různými počty obyvatel. Obec se vždy považovala za základ společnosti. Je také sdružením občanů, kteří na jejím území bydlí a uskutečňují zde různé ekonomické činnosti. Zajišťování některých statků a služeb pro obyvatelstvo bylo obvyklé už ve středověku, již v té době se tedy obec považovala za základní stupeň samosprávy.
- **Uměle** – Podle rozhodnutí státu vznikaly vyšší stupně územní samosprávy na regionální úrovni, tedy na území, které bylo velikostně mezi obcí a státem. V těchto útvarech se sdružovalo více obcí či měst dohromady, a to z důvodu zájmů, které byly společné pro všechny zúčastněné. Důležitost regionů začala vzrůstat teprve od 70. let 20. století, kdy docházelo k upevňování postavení vyšších stupňů územní samosprávy.⁸

⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 13–14.

2. Obec

Základní definici obce vymezuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon říká, že „*obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“⁹ Dále je v něm uvedeno, že obec je veřejnoprávní korporace, která může vlastnit majetek, vystupovat v právních vztazích svým jménem a za tyto právní vztahy také sama odpovídá. Obec dbá o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.¹⁰ Obce neboli základní územní samosprávné celky obecně vyznačuje pět následujících znaků:

- **Území** – Ke každé obci i ke každému kraji náleží nějaké území, které je vymezeno hranicemi. Veškeré území České republiky je tedy rozděleno mezi jednotlivé obce a kraje. Výjimku tvoří takzvané vojenské újezdy. Tato území slouží k zabezpečování obrany státu, probíhá zde výcvik ozbrojených sil. Území obce se skládá z jednoho nebo z více katastrálních území. Některé obce mohou být také rozděleny na více částí.
- **Občané** – Typickým znakem samostatných samosprávných celků jsou také jejich občané. To jsou fyzické osoby, které jsou státními občany České republiky. Jsou občany té obce, ve které mají nahlášené trvalé bydliště. Občané obce se mohou aktivně podílet na samosprávě své obce. Mají například možnost volit a být voleni do zastupitelstva obce, dále mají také právo vyjádřit svůj názor ohledně obecních záležitostí projednávaných na zasedáních zastupitelstva.
- **Výkon veřejné správy** – Za třetí typický znak územních samosprávných celků se považuje jejich účast na správě veřejných věcí, tedy na výkonu státní správy a samosprávy.
- **Právní postavení** – Územní samosprávné celky se také vyznačují tím, že mají právní postavení. Jedná se tedy o právnické osoby v oblasti soukromého práva, a to například v případě uzavírání pracovních smluv s úředníky podle zákoníku práce. Obce jsou ale také právnické osoby v oblasti veřejného práva, kdy se z nich stávají veřejné korporace. V rámci veřejného práva lze jako příklad uvést zřizování škol podle školského zákona.

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁰ Tamtéž

- **Ekonomická samostatnost** – Posledním charakteristickým znakem obcí je ekonomická samostatnost. Díky ní mohou být činnosti územní samosprávy vykonávány nezávisle. Ekonomická samostatnost vychází z Ústavy České republiky, podle které může mít územní samosprávný celek vlastní majetek a hospodaří na základě svého rozpočtu.¹¹

2.1. Druhy obcí

Podle zákona o obcích se rozlišuje několik druhů obcí. Jsou to:

- Obce, které nejsou městy.
- Městyse – Mají specifické postavení. Titul městyse je udělen, pokud Parlament ČR schválí žádost obce.
- Města – V současné době se za město považují obce, které mají více než 3 000 obyvatel. Přesto jsou v České republice města, která mají méně než 3 000 obyvatel.
- Statutární města – Ta mohou na základě obecně závazné vyhlášky rozdělit svá území na městské části či městské obvody.
- Hlavní město Praha – Dělí se na městské části.¹²

Všechny obce podle zákona o obcích vykonávají činnosti v přenesené působnosti. U konkrétních obcí jsou ale rozdíly v objemu a počtu úkolů, které jsou jim v rámci přenesené působnosti svěřeny. To znamená, že se obce mohou členit i podle rozsahu přenesené působnosti na:

- obce základního typu – pověření I. stupně,
- obce s pověřeným obecním úřadem – pověření II. stupně,
- obce s rozšířenou působností – pověření III. stupně.¹³

¹¹ VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. s. 12–24.

¹² PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 342.

¹³ VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. s. 31.

2.2. Působnost obce

„*Působností územního samosprávného celku v tom nejširším slova smyslu rozumíme okruh úkolů, které má územní samosprávný celek vykonávat.*“¹⁴ V České republice obce vykonávají činnosti v samostatné i v přenesené působnosti.

V rámci samostatné působnosti může obec na základě zákona o obcích sama přijímat rozhodnutí v určitých záležitostech. Výkonem veřejné správy a samosprávy v samostatné působnosti je pověřeno zastupitelstvo obce, které realizaci svých rozhodnutí svěřuje výkonným orgánům obce. Do samostatné působnosti spadají i plány týkající se ekonomicko-sociálního rozvoje. Jedná se například o vytváření pracovních podmínek pro podnikání nebo o vytváření dalších pracovních míst v soukromém sektoru.¹⁵

V oblasti přenesené působnosti je vykonávání některých činností obce závislé na orgánech státní správy, případně na krajských úřadech. Tyto orgány na činnosti obce v přenesené působnosti dohlížejí. Rozsah činností, které v přenesené působnosti mohou obecní orgány realizovat, je taktéž stanovený v zákoně o obcích, popřípadě ještě v dalších zákonech. Míra přenesené působnosti se u konkrétních obcí v České republice liší.¹⁶

2.3. Orgány obce

Orgány obce jsou také upraveny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Podle tohoto zákona patří mezi základní orgány obce zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad.¹⁷

2.3.1. Zastupitelstvo

Jedná se o hlavní orgán obce, který přijímá rozhodnutí týkající se samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo je tvořeno členy zastupitelstva, kteří jsou voleni v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva se odvíjí zejména podle počtu obyvatel dané obce a velikosti jejího územního obvodu.¹⁸ Při určování počtu zastupitelů se tedy obec řídí zákonem o

¹⁴ VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. s. 39.

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 346, 349.

¹⁶ Tamtéž s. 346–349.

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁸ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 18.

obcích. V něm je uvedeno šest kategorií, které jsou rozděleny podle počtu obyvatel a každé z těchto šesti kategorií náleží rozmezí počtu zastupitelů.¹⁹

Tab. č. 1: Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
do 500	5–15
nad 500 do 3 000	7–15
nad 3 000 do 10 000	11–25
nad 10 000 do 50 000	15–35
nad 50 000 do 150 000	25–45
nad 150 000	35–55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, vlastní zpracování

Mezi hlavní činnosti zastupitelstva patří například:

- schvalování programu pro rozvoj obce,
- schvalování rozpočtu obce, závěrečného účtu obce a účetní závěrky obce,
- zřizování a rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce,
- rozhodování o založení nebo rušení právnických osob,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce.²⁰

Pro zajištění kontroly své činnosti zřizuje zastupitelstvo kontrolní a finanční výbor. Kontrolní výbor má za úkol všeobecně kontrolovat činnosti výkonných orgánů obce, především obecního úřadu. Finanční výbor kontroluje, jak obec hospodáří s vlastním majetkem a s finančními prostředky. Vykonává i další úkoly, kterými jej zastupitelstvo pověří. Obec také musí založit výbor pro národnostní menšiny, pokud v ní podle posledního sčítání lidu žilo alespoň 10 % občanů, kteří v něm uvedli jinou než českou národnost.²¹

2.3.2. Rada obce

Rada obce se řadí mezi výkonné orgány obce. Je zřizována ve všech obcích, ve kterých je zastupitelstvo obce tvořeno alespoň patnácti členy. V radě obce působí starosta, místostarosta a další členové, kteří byli zvoleni zastupitelstvem z řad jeho členů. Rada

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

²⁰ Tamtéž

²¹ PAVLÁSEK, Vlastimil a HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. s. 141.

obce nemá zákonem stanovený počet jednání, která musí za jeden rok proběhnout. Setkává se tedy kdykoli je to nutné a její schůze nejsou přístupné veřejnosti. Projednáváná rozhodnutí rady jsou platná, pokud s nimi souhlasí nadpoloviční většina všech členů.²²

Rada obce má za úkol:

- zajistit hospodaření obce na základě schváleného rozpočtu,
- vydávat nařízení obce,
- zabývat se a řešit návrhy, připomínky a podněty, které byly předloženy členy zastupitelstva nebo komisemi rady obce,
- přidělit pravomoci v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu,
- v případě potřeby zřizovat a zrušovat komise rady obce, jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy.²³

2.3.3. Starosta

Starosta, v případě statutárních měst a hlavního města Prahy primátor, reprezentuje obec či město navenek. Často se považuje za statutární orgán obce. Důležitá rozhodnutí týkající se samostatné působnosti obce ale nemůže učinit sám. Ta jsou plně v kompetenci zastupitelstva obce, popřípadě rady obce. Starostu volí z řad svých členů zastupitelstvo, kterému je starosta odpovědný za svou činnost. V případě nepřítomnosti je starosta zastupován místostarostou a primátor náměstkem primátora.²⁴ Mezi jeho hlavní pracovní povinnosti patří například:

- zodpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- zodpovědnost za informování veřejnosti ohledně činnosti obce,
- zabezpečování výkonů přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- svolávání a řízení zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisování zápisů z jednání zastupitelstva obce a z jednání rady,

²² VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. s. 71–72.

²³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

²⁴ VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. s. 75.

- rozhodování o záležitostech v rámci samostatné působnosti obce, které mu byly svěřeny radou obce.²⁵

2.3.4. Obecní úřad

Obecní úřad je administrativně organizační orgán, který vykonává činnosti související se samostatnou i s přenesenou působností obce. V případě měst má tyto činnosti na starosti městský úřad a ve statutárních městech se tento orgán nazývá magistrát. Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu byly svěřeny zastupitelstvem nebo radou obce a pomáhá s činností výborům a komisím. V přenesené působnosti má pak na starosti státní správu v rozmezí, které je vymezeno v zákoně o obcích. Ve vedení obecního úřadu stojí starosta, dále mu s činností pomáhá místostarosta či místostarostové, tajemník a zaměstnanci úřadu. Funkce tajemníka nebývá zřizována vždy. Povinně musí být zřízena v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Tajemník se stará o celou administrativu úřadu, dohlíží, zda zaměstnanci úřadu plní své pracovní úkoly, uzavírá a ukončuje jejich pracovní poměr. Struktura obecního úřadu se odvíjí od velikosti obce a rozsahu samostatné a přenesené působnosti. Pro jednotlivé činnosti se na obecních úřadech zřizují takzvané odbory. V malých obcích jsou tak zřízeny úřady, které mají pouze málo odborů, velká města pak mají více odborů, které se dále rozdělují na oddělení. Ve většině měst se zřizuje finanční odbor, odbor územního plánování a rozvoje, odbor školství a vzdělávání, ve větších městech pak odbor pro styk s veřejností, odbor dopravy a mnoho dalších.²⁶

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

²⁶ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 130–131.

3. Územní rozpočty

Rozpočty územních samosprávných celků (ÚSC) lze zařadit mezi územní rozpočty. Do územních rozpočtů spadají jednak rozpočty krajů a obcí, ale také rozpočty dobrovolných svazků obcí, Regionálních rad regionů soudržnosti nebo organizací na úrovni obcí a krajů. Rozpočty územních samosprávných celků fungují samostatně a nezávisle, současně ale disponují vzájemnými vazbami a vztahy, a to i vztahy ke státnímu rozpočtu.²⁷

Územní rozpočty obce tvoří důležitou část soustavy veřejných rozpočtů. Jsou velice významným prostředkem, který slouží k zajištění financování územního samosprávného celku. Hospodařit na základě ročního rozpočtu je podle zákona pro všechny obce povinné.²⁸

Rozpočet územního samosprávného celku se většinou rozděluje na běžný a kapitálový. Běžný rozpočet obsahuje výdaje provozní, tedy takové, které se opakují každý rok. Do kapitálového rozpočtu se zařazují výdaje na investice. Tyto výdaje jsou zpravidla jednorázové.²⁹

Obce většinou sestavují svůj rozpočet jako vyrovnaný, kdy jsou příjmy a výdaje v rovnováze. Může se ale stát, že v rozpočtu budou výdaje převyšovat příjmy. V tomto případě se jedná o schodkový rozpočet. Naopak pokud budou příjmy vyšší než výdaje, bude se jednat o rozpočet přebytkový. Za této situace mohou přebytkové příjmy běžného charakteru pokrýt dluhy či potřebné investice.³⁰

3.1. Rozpočtové zásady

Veřejné rozpočty musí při sestavování rozpočtu brát v úvahu takzvané rozpočtové zásady. „*Zásady rozpočtového práva, též označované jako rozpočtové zásady, jsou základní společné principy pro tvorbu, přijímání a užívání veřejných rozpočtů a hospodaření podle nich.*“³¹ Všechny zásady rozpočtu jsou vzájemně propojeny, a tak je

²⁷ ŘEZNIČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 87.

²⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 211.

²⁹ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 31.

³⁰ Tamtéž s. 31

³¹ ŘEZNIČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 62.

důležité o nich přemýšlet v souvislostech. Existuje mnoho rozpočtových zásad, kterými se veřejné rozpočty musí řídit, jedná se například o:

- **Zásadu každoročního sestavování a schvalování rozpočtu** – Veřejný rozpočet je vždy sestavován a schvalován na odpovídající rok a jeho platnost je časově omezena na jeden rok.
- **Zásadu reálnosti a pravdivosti rozpočtu** – Každý rozpočet by měl vždy být sestaven na základě ekonomické analýzy, měl by zahrnovat takové příjmy a výdaje, jaké se reálně očekávají. Zároveň je dobré zjistit nejvyšší sumu výdajů a nejnižší sumu příjmů, při které bude obec v daném rozpočtovém roce stále schopna vynaložit veškeré mandatorní výdaje.
- **Zásadu účelovosti** – Tato zásada říká, že účel, na který byly finanční prostředky předem určeny zůstane stejný. Předem vymezený účel výdajů rozpočtu je možné změnit pouze v ojedinělých případech, a to na základě rozpočtového opatření.
- **Zásadu jednotnosti a úplnosti rozpočtu** – Jednotnost znamená, že jsou příjmy a výdaje ve všech veřejných rozpočtech tříděny stejně podle jednoho právního předpisu, kterým je vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Úplnost rozpočtu znamená, že rozpočet zahrnuje veškeré příjmy, výdaje a všechny uskutečňované finanční vztahy. Dodržování zásady úplnosti je v současné době velmi obtížné, protože může mít za důsledek to, že rozpočty na nižších úrovních se stanou nesamostatnými. Pokud obec využívá k financování mimorozpočtové fondy, tak není tato zásada dodržována.
- **Zásadu dlouhodobé vyrovnanosti** – To znamená, že příjmy a výdaje veřejných rozpočtů by měly být vždy v rovnováze. V současné době stačí, aby byly příjmy a výdaje vyrovnané alespoň z dlouhodobého pohledu. Z krátkodobého hlediska může být nevyrovnanost i žádoucí, například při podpoře ekonomického růstu. Naopak nevyrovnanost dlouhodobá může způsobit ztrátu rovnováhy celého ekonomického prostředí a celkového hospodaření subjektu.
- **Zásadu publicity** – Spočívá v tom, že veřejné rozpočty jsou přístupné veřejnosti a jednání o rozpočtu jsou veřejná. Tato zásada zajišťuje, aby byl rozpočtový proces transparentní. Občané tak mají možnost, kontrolovat

hospodaření ÚSC, v případě nejasností mohou vznést k návrhu rozpočtu připomínky.³²

3.2. Střednědobý výhled rozpočtu

Důležitým nástrojem v rozpočtovém procesu je střednědobý výhled rozpočtu, dříve nazýván jako rozpočtový výhled. Jedná se o povinný nástroj, který obce využívají pro střednědobé finanční plánování rozvoje jejich hospodaření. Střednědobý výhled rozpočtu je důležitý ze dvou důvodů. Slouží jako výchozí bod pro sestavení rozpočtu a zároveň poukazuje na dlouhodobé důsledky současných či minulých rozhodnutí. Při přípravě rozpočtu musí tedy obec vždy vycházet z tohoto výhledu. Forma ani obsah střednědobého výhledu rozpočtu není zákonem jasně vymezena. Při sestavování výhledu rozpočtu se obec sama může rozhodnout jakou podobu zvolí. V praxi je tedy možné se setkat s rozpočtovými výhledy různého druhu. Některé obce používají výhled, který se svou strukturou a detaily podobá ročnímu rozpočtu, a některé obce takový, který je tvořen pouze dvěma ukazateli – celkovými příjmy a celkovými výdaji.³³

Střednědobý výhled rozpočtu pomáhá územním samosprávným celkům rozmyšlet o finančních zdrojích v delším časovém úseku, než je jeden kalendářní rok. To jim může pomoci učinit důležitá rozhodnutí v oblasti plánování finančních potřeb. Pomocí střednědobého výhledu mohou také lépe zhodnotit, jak využijí návratné finanční prostředky pro financování svých činností.³⁴

3.3. Rozpočtová skladba

Rozpočtovou klasifikací neboli rozpočtovou skladbou se rozumí jednotné členění příjmů a výdajů, které musí dodržovat všechny veřejné rozpočty. Rozpočtová skladba umožňuje srovnávání příjmů a výdajů v různých časových intervalech a také umožňuje porovnávání více rozpočtů stejného typu.³⁵ Třídění dle rozpočtové skladby je v současné době upraveno vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Tato vyhláška rozlišuje

³² ŘEZNIČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 62–67.

³³ SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 47–48.

³⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 66.

³⁵ RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 108.

několik druhů třídění příjmů a výdajů, ale nejčastěji se používají čtyři základní druhy třídění, a to jsou:

- třídění odpovědnostní,
- třídění druhové,
- třídění odvětvové,
- třídění konsolidační.³⁶

Odpovědnostní třídění se uplatňuje u státního rozpočtu. Příjmy a výdaje se rozdělují do takzvaných správců kapitol, což jsou například ministerstva, obě komory Parlamentu nebo Ústavní soud.³⁷

Pro územní samosprávné celky je důležité druhové třídění. Při tomto typu třídění se veškeré příjmy a výdaje rozdělí do příslušných tříd. Ty se poté ještě dále dělí na seskupení položek, podseskupení položek a na jednotlivé samostatné položky. Příjmy a výdaje jsou tedy rozděleny do tříd následovně:

- třída 1 – daňové příjmy,
- třída 2 – nedaňové příjmy,
- třída 3 – kapitálové příjmy,
- třída 4 – přijaté transfery,
- třída 5 – běžné výdaje,
- třída 6 – kapitálové výdaje,
- třída 8 – financování.³⁸

Třída 8 financování je specifická tím, že obsahuje stavové údaje, což jsou údaje k určitému časovému okamžiku. Obsahuje pohyby finančních prostředků na bankovních účtech. Tato data slouží jako výpočtové ukazatele a jsou důležitá pro účetní výkaz o plnění příjmů a výdajů. Třída 8 přímo navazuje na zjištění salda veřejného rozpočtu. Dělí se na financování z tuzemska, financování ze zahraničí a na opravné položky.³⁹

³⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 100–101.

³⁷ RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 109.

³⁸ Tamtéž s. 109

³⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 412.

Dále používají územní samosprávné celky třídění odvětvové. V rámci tohoto třídění se do jednotlivých druhů činností rozčleňují veškeré výdaje, dále nedaňové a kapitálové příjmy a příjmy z převodů z vlastních fondů obcí, krajů, Regionálních rad regionů soudržnosti a dobrovolných svazků obcí, kromě příjmů, které jsou vynaloženy na splátky půjčených financí. Výhodou odvětvového třídění je, že údaje v něm obsažené jsou podrobnější a reálnější, a to hlavně u jednotlivých činností. Těmi jsou například nákup zboží a služeb anebo finanční příspěvek do oblasti zájmu vybraného ÚSC. Jednotlivé druhy činností se rozdělují do skupin, podrobněji poté do jednotlivých oddílů, pododdílů, a nakonec do paragrafů. U odvětvového třídění jsou tedy příjmy a výdaje členěny do následujících šesti základních skupin:

- skupina 1 – zemědělství, lesní hospodářství a rybolov,
- skupina 2 – průmyslové a ostatní hospodářství,
- skupina 3 – služby pro obyvatelstvo,
- skupina 4 – sociální věci a politika zaměstnanosti,
- skupina 5 – bezpečnost státu a právní ochrana,
- skupina 6 – všeobecná veřejná správa a služby.⁴⁰

Konsolidační třídění obsahuje data o pohybech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů. Dělí se na záznamové jednotky.⁴¹

3.4. Monitoring hospodaření územních samosprávných celků

Ministerstvo financí používá Monitoring pro posouzení hospodářské situace obcí. V současnosti se skládá z patnácti informativních ukazatelů a ze tří monitorujících ukazatelů. Monitorující ukazatelé se vypočítávají z účetních výkazů, které jsou zasílány do systému Státní pokladny. Těmito monitorujícími ukazateli se Ministerstvo financí snaží rozpoznávat obce, které se potýkají nebo by se v budoucnu mohly potýkat s tíživou finanční situací.⁴² V současné době jsou součástí Monitoringu tyto informativní ukazatele:

⁴⁰ RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 109–110.

⁴¹ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 29.

⁴² Monitoring hospodaření územních samosprávných celků. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra/>

- počet obyvatel,
- příjem celkem,
- úroky,
- uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků,
- dluhová služba celkem,
- ukazatel dluhové služby (v %),
- průměr příjmů za poslední 4 roky,
- zadluženost,
- zadluženost zřízených PO,
- aktiva celkem,
- stav na bankovních účtech,
- stav na bankovních účtech zřízených PO,
- cizí zdroje,
- oběžná aktiva,
- krátkodobé závazky.⁴³

V Monitoringu jsou ale důležitější monitorovací ukazatele, u kterých je vždy uvedena hraniční hodnota, kterou by územní samosprávné celky neměly překročit. V současné době se používají tyto tři monitorovací ukazatele:

- **Pravidlo rozpočtové odpovědnosti** – Používá se teprve od roku 2017. Vypočítá se jako podíl dluhů k průměru příjmů za poslední čtyři roky. Za hraniční hodnotu je považována hodnota, která přesáhne 60 %.
- **Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům** – Tento ukazatel sleduje míru zadlužení územního samosprávného celku. To znamená, jak velký je podíl, kterým jsou aktiva kryta cizími zdroji. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům by neměl přesáhnout hodnotu 25 %.
- **Celková likvidita** – Jedná se o podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Udává, jak je obec schopna platit své krátkodobé závazky. Za hraniční se považuje hodnota nižší než 1.⁴⁴

⁴³ *MONITOR – kompletní přehled veřejných financí* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

⁴⁴ Monitoring hospodaření územních samosprávných celků. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra/>

4. Rozpočtový proces

Jedná se o souhrn činností, které jsou zabezpečovány volenými i výkonnými orgány obce. Rozpočtový proces se skládá z těchto fází: sestavování rozpočtu, projednávání a schvalování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtu a následná kontrola.⁴⁵

Rozpočtový proces se netýká pouze jednoho kalendářního období, ale prolíná se i do dalších několika let. Znamená to tedy, že v jednom kalendářním roce existuje současně více rozpočtových cyklů. Při rozpočtovém procesu obce vždy musí dodržovat rozpočtové zásady. Obecné postupy týkající se rozpočtového procesu jsou uvedeny v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.⁴⁶

4.1. Sestavování rozpočtu

Příprava neboli sestavování návrhu rozpočtu je prvním krokem v rozpočtovém procesu. V zákoně o rozpočtových pravidlech není přímo stanoveno, jak by měla obec v této fázi postupovat, a tak se tedy mohou postupy v přípravě návrhu rozpočtu v jednotlivých obcích lišit. Stejně tak se může lišit i průběh přípravy jedné obce v průběhu několika let. Záleží, s jakými problémy se obec potýká a jaký je její politický cíl. Například pokud se obec snaží omezit běžné výdaje, musí stanovit výdajové limity anebo pobídky k úsporám.⁴⁷

Na sestavování návrhu rozpočtu se začíná pracovat alespoň šest měsíců před začátkem nového rozpočtového období. Návrh rozpočtu je pro obec významným finančním plánem, a proto jeho sestavování představuje nejsložitější fázi rozpočtového procesu. Sestavení a projednávání návrhu rozpočtu je plně v kompetenci finančního výboru.⁴⁸ Podkladem pro sestavení rozpočtu je rozpočtový výhled, ale jen v případě, že neobsahuje pouze základní ukazatele, ale je sestaven v podrobné formě podobající se samotnému rozpočtu.⁴⁹

⁴⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. 212.

⁴⁶ SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 37–39.

⁴⁷ Tamtéž s. 46

⁴⁸ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 247, 249.

⁴⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 63.

Podle zákona o rozpočtových pravidlech musí být návrh rozpočtu ÚSC zveřejněn na úřední desce i na internetových stránkách obce. Na webových stránkách musí být návrh rozpočtu dostupný v celém svém rozsahu. Na úřední desce stačí zveřejnit informace o nejvyšších jednotkách jednotlivých tříd příjmů a výdajů rozpočtu podle druhového třídění rozpočtové skladby. Při zveřejňování rozpočtu je zároveň vhodné sdělit termín jednání zastupitelstva, na kterém bude probíhat projednávání a případné schvalování rozpočtu. Občanům obce musí být návrh přístupný minimálně 15 dnů předtím, než jej bude projednávat zastupitelstvo obce.⁵⁰

4.2. Schvalování rozpočtu

Schvalování rozpočtu je plně v kompetenci zastupitelstva obce. Zastupitelé mohou schválit rozpočet vyrovnaný, přebytkový anebo schodkový. Pokud je schválen schodkový rozpočet, musí obec vždy určit z jakých finančních prostředků tento schodek uhradí. Je možné jej pokrýt finančními prostředky z minulých let, smluvní zabezpečenou půjčkou, úvěrem, nenávratnou finanční výpomocí anebo výnosem z prodeje majetku či vlastních dluhopisů.⁵¹

Schválený rozpočet obce musí být k dispozici k nahlédnutí veřejnosti, a to do třiceti dnů ode dne, kdy byl schválen. Veřejnost má právo nahlédnout jak do jeho elektronické, tak i do jeho písemné podoby. Informace ohledně možnosti nahlédnutí do schváleného rozpočtu musí být dostupné na internetových stránkách a na úřední desce obce. Občané mohou nahlížet do rozpočtu po celý rozpočtový rok, dokud zastupitelstvo neschválí rozpočet na další rozpočtový rok.⁵²

4.3. Hospodaření v průběhu rozpočtového roku

V průběhu rozpočtového roku obec hospodaří podle schváleného rozpočtu. Pokud se zastupitelstvu nepodaří schválit rozpočet do začátku nového rozpočtového roku, musí obec dočasně hospodařit podle rozpočtového provizoria. Podle něj územní samosprávný celek hospodaří až do doby schválení nového rozpočtu. Pravidla pro bezproblémové

⁵⁰ RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 98–99.

⁵¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 63.

⁵² RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 102.

hospodaření na základě rozpočtového provizoria určí zastupitelstvo či příslušný orgán svazku nebo regionální rady. U rozpočtového provizoria platí omezení týkající se vynaložení měsíčních výdajů. Pravidla rozpočtového provizoria říkají, že výdaje obce nesmí být za jeden měsíc vyšší než 1/12 výdajů schváleného rozpočtu pro minulý rozpočtový rok. Získané příjmy a vynaložené výdaje v průběhu hospodaření podle rozpočtového provizoria se po schválení rozpočtu stávají příjmy a výdaji rozpočtu.⁵³

V průběhu rozpočtového roku je možné provádět změny v rozpočtu, a to na základě rozpočtových opatření. Jaké změny je možné provádět definuje zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Důvody pro jeho změnu mohou být organizační, metodické či věcné. Organizační změnou je například rozhodnutí nadřízeného orgánu, metodickou změnou může být změna právních předpisů a změnou věcnou jsou myšleny objektivně působící skutečnosti, což mohou být třeba povodně.⁵⁴ Rozpočtovým opatřením se rozumí:

- Přemístění finančních prostředků rozpočtu do jiného typu příjmů či výdajů, a to beze změny jejich celkového objemu.
- Využití rozpočtem neplánovaných příjmů k úhradě rozpočtem nezajištěných výdajů, což má za výsledek zvýšení celkového objemu rozpočtu.
- Vázání rozpočtových výdajů v případě, kdy je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů. To má za důsledek snížení objemu rozpočtu.⁵⁵

4.4. Kontrola

Kontrola hospodaření ÚSC se řídí několika zákony a předpisy. Je upravena jak v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, tak i v zákoně o účetnictví. Dále také zvláštním zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. V závěrečné fázi rozpočtového procesu tak musí obec provést následující kroky:

⁵³ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 95.

⁵⁴ Tamtéž s. 96

⁵⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

- sestavení účetní závěrky a její předání do Centrálního systému účetních informací státu,
- sestavení závěrečného účtu,
- zajistit zpracování přezkoumání hospodaření nebo auditu,
- projednání a schválení účetní závěrky a závěrečného účtu,
- zpracování protokolu o schvalování účetní závěrky obce a předání informací o jejím schválení do Centrálního systému účetních informací státu.⁵⁶

Na konci rozpočtového roku musí obec sestavit takzvaný závěrečný účet. Ten poskytuje údaje o skutečném plnění rozpočtu. Návrh závěrečného účtu většinou zpracovává starosta anebo rada obce. Při zveřejňování návrhu závěrečného účtu i schváleného závěrečného účtu se postupuje stejně jako při zveřejňování návrhu rozpočtu a schváleného rozpočtu. U návrhu je to tedy 15 dní před projednáváním na zastupitelstvu. V případě schváleného závěrečného účtu je to pak do třiceti dní od jeho schválení.⁵⁷

Závěrečný účet je důležitý hlavně z toho důvodu, že územním samosprávným celkům umožňuje získat důležité informace ohledně jejich hospodaření. Umožňuje sledovat rozdíly v porovnání se schváleným rozpočtem. Sleduje, jaké změny v něm v průběhu roku nastaly a jaký byl skutečný výsledek hospodaření při uzavření rozpočtového roku.⁵⁸

Územní samosprávné celky jsou povinny nechat přezkoumat svoje hospodaření za uplynulý rozpočtový rok. Tento proces je upraven zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Přezkoumání hospodaření se zaměřuje hlavně na údaje o ročním hospodaření, které jsou součástí závěrečného účtu, ale součástí přezkoumání jsou i jiné záležitosti. Může to být například nakládání a hospodaření s majetkem, který je ve vlastnictví ÚSC, stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi.⁵⁹

⁵⁶ SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 142.

⁵⁷ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 37.

⁵⁸ RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, s. 127.

⁵⁹ Tamtéž s. 127–128.

Přezkoumání hospodaření provádí buď krajský úřad, nebo je tato činnost svěřena auditorovi. Požádání o provedení přezkoumání musí územní samosprávný celek provést vždy do 30. června konkrétního kalendářního roku.⁶⁰

⁶⁰ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

5. Příjmy obce

Příjmy územních samosprávných celků se skládají z několika druhů a lze je rozlišovat několika způsoby. Nejčastěji se ale lze setkat s rozdělením příjmů územních rozpočtů do čtyř kategorií. Jsou to daňové příjmy, nedaňové příjmy, dotace a úvěry či půjčky. První tři skupiny se označují jako takzvané nenávratné příjmy, ty jsou považovány za nejdůležitější zdroj sloužící k financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Úvěry a půjčky se řadí mezi takzvané návratné příjmy. Jsou to finanční prostředky, u kterých se obec na základě předem vyjednaných podmínek zavazuje k jejich navrácení.⁶¹

5.1. Daňové příjmy

Tento druh příjmů je pro územní samosprávné celky nejdůležitější, protože tvoří největší podíl z celkových příjmů obecního rozpočtu. Do daňových příjmů územních samosprávných celků lze zařadit:

- daň z příjmu fyzických osob,
- daň z příjmu právnických osob,
- daň z přidané hodnoty,
- daň z nemovitých věcí,
- daň z hazardních her,
- místní poplatky,
- správní poplatky,
- jiná peněžitá plnění (poplatky v oblasti životního prostředí).⁶²

5.1.1. Daně svěřené a daně sdílené

Daně, které jsou součástí daňových příjmů, se dělí do dvou kategorií, a to na daně sdílené a daně svěřené. Do první skupiny spadají DPH, daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob a daň z hazardních her. Do druhé skupiny patří daň z nemovitých věcí a daň z příjmu právnických osob placená obcí. Důležitější z těchto dvou skupin jsou pro obce daně sdílené, protože z tohoto typu daní obcím plynou největší příjmy. Výši příjmů,

⁶¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 75.

⁶² ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 101.

kteřá obcím plyne ze sdílených daní, nemohou samy ovlivnit.⁶³ V případě daní svěřených plyne celý výnos z vybraných daní do jednoho rozpočtu, tedy do rozpočtu konkrétní obce.⁶⁴

Naopak principem sdílených daní, jak samotný název napovídá, je jejich sdílení v rámci veřejných rozpočtů. Znamená to tedy, že část příjmů je určena pro státní rozpočet, část pro rozpočty obcí a část pro rozpočty krajů.⁶⁵ Sdílené daně jsou rozdělovány na základě takzvaného rozpočtového určení daní. Podle zákona o rozpočtovém určení výnosů náleží v současné době obcím u jednotlivých daní následující podíly z celostátního hrubého výnosu.

Tab. č. 2: Výše podílů daňových příjmů obcí

Daňový příjem	Podíl výnosu (v %)
Daň z nemovitých věcí	100
DPH	25,84
Daň z příjmů PO placená obcemi a kraji	100
Daň z příjmů PO včetně daně vybírané srážkou	25,84
Daň z příjmů FO vybíraná srážkou	25,84
Daň z příjmu FO se samostatně výdělečné činnosti	25,84
Daň z příjmu FO ze závislé činnosti	25,84
	1,50

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, vlastní zpracování

Účinností od 1. ledna 2021 došlo v zákoně o rozpočtovém určení daní ke zvýšení podílů pro obce i kraje z výnosů jednotlivých daní. V rámci sdílených daní se podíly pro obce navýšily z 23,58 % na 25,84 %. Současně došlo ke změně u daně z příjmu FO ze samostatně výdělečné činnosti, kdy v minulých letech obcím náležel podíl z 60 % celostátního hrubého výnosu. Od 1. ledna 2021 mají obce u tohoto typu daně nárok na podíl z celého celostátního hrubého výnosu.⁶⁶

⁶³ ŘEZŇÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 101.

⁶⁴ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 42.

⁶⁵ Tamtéž s. 49

⁶⁶ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Výnos z výše uvedených podílů určený pro konkrétní obec se dále vypočítá jako součet následujících bodů:

1. poměru započtené výměry katastrálních území obce k celkově započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,
2. poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,
3. poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,09,
4. poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,78 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) a výnosu záloh a daně podle odstavce 1 písm. i) podílejí ostatní obce, toto celkové procento se vypočte způsobem uvedeným v odstavci 4.⁶⁷

5.1.2. Místní poplatky

Dalším vlastním příjmem obcí a zdrojem pro financování jejich činností jsou místní poplatky. Upravuje je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tyto poplatky sice nepřinášejí obcím tak velké částky v porovnání s ostatními příjmy, ale i tak jsou pro ně důležitým zdrojem financování jejich činností. Pro tento druh příjmu je specifická jejich dobrovolnost. Obce si samy mohou zvolit, které poplatky zavedou.⁶⁸ V zákoně jsou uvedeny pouze obecné náležitosti, které obec musí dodržovat při jejich zavedení. Jsou v něm uvedeny konkrétní druhy poplatků, které mohou vybírat, horní hranice sazby za konkrétní poplatek, co je předmětem poplatku, a kdo ho platí. Zavedení některého z místních poplatků obec učiní pomocí obecně závazné vyhlášky. V té musí být jasně vymezeny tyto náležitosti: sazba poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku

⁶⁷ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

⁶⁸ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Výlučné daňové příjmy obcí*. 1. vydání. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2016. s. 106, 109.

poplatkové povinnosti, splatnost poplatku, úlevy a osvobození od poplatků.⁶⁹ V současné době mohou obce zavést tyto poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek z pobytu,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- poplatky za komunální odpad.⁷⁰

5.1.3. Správní poplatky

Posledním typem daňových příjmů územních samosprávných celků jsou správní poplatky. Ty jsou upraveny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který říká: „*Předmětem správních poplatků jsou úkony spojené s činností správních orgánů, jejichž vyřízení si vyžaduje rozhodnutí ve správním nebo v daňovém řízení, které jsou vymezeny v sazebníku správních poplatků.*“⁷¹ Sazebník je součástí přílohy zákona a obsahuje celkem 163 položek. Jsou v něm obsaženy jednotlivé úkony, určuje způsob jejich zpoplatnění, případně snížení či úplné osvobození od poplatku. Zpoplatnění těchto činností má dva významy. Prvním z nich je, že plátcí svými žádostmi přispívají na provoz těchto správních orgánů. Za druhé, díky zpoplatnění tyto správní orgány nebývají tolik zavaleny zbytečnými požadavky.⁷²

Správní orgány mohou požadovat správní poplatky například za tyto činnosti:

- nahlédnutí do matriční knihy,
- nahlédnutí do živnostenského nebo leteckého rejstříku,
- ohlášení změny místa trvalého pobytu,

⁶⁹ PAVLÁSEK, Vlastimil a HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. s. 113.

⁷⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

⁷¹ PAVLÁSEK, Vlastimil a HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. s. 111.

⁷² Tamtéž s. 111.

- ověření podpisu nebo otisku razítka na listině nebo na jejím stejnopisu,
- vydání stejnopisu rodného, oddacího nebo úmrtního listu, dokladu o registrovaném partnerství nebo osvědčení o rodném čísle,
- přijetí žádosti o vydání výpisu z evidence rejstříku trestů.⁷³

5.2. Nedaňové příjmy

Další složkou rozpočtu obce jsou nedaňové příjmy. Jedná se o příjmy, jejichž výši mohou v porovnání s daňovými příjmy a dotacemi územní samosprávy do určité míry ovlivňovat. Mezi nedaňové příjmy patří příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy sankční povahy a ostatní, například dary nebo výnosy ze sbírek.⁷⁴

5.2.1. Příjmy z majetku

Obce svůj majetek nejčastěji prodávají anebo pronajímají. Suma výše těchto příjmů nezávisí pouze na typu majetku, který je ve vlastnictví územní samosprávy, ale i na jeho ocenění a postradatelnosti. S ohledem na budoucnost se obcím nejvíce vyplatí svůj majetek pronajímat, protože pronájem pro obce představuje pravidelné příjmy. Pokud se územní samospráva rozhodne svůj majetek prodat či pronajímat, měla by předem podrobně analyzovat, co pro ni bude v rámci hospodaření s majetkem i v rámci rozpočtového hospodaření v současnosti i v budoucnosti nejvíce ekonomicky výhodné.⁷⁵

S vlastnictvím nehmotného majetku jsou samozřejmě spojeny náklady, které musí obec pravidelně platit. V některých případech je tedy vhodné nehmotný majetek kapitalizovat. Termínem kapitalizace se označuje proces, při kterém se hmotný i nehmotný majetek obce mění na majetek kapitálový. Stane se tak v případě, že obec vloží svůj hmotný majetek do majetku některé kapitálové společnosti. Kapitálový majetek může mít podobu například cenných papírů, majetkové účasti, vkladu na depozitních účtech a tak dále.⁷⁶

⁷³ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

⁷⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 89.

⁷⁵ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 270.

⁷⁶ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 65.

5.2.2. Příjmy z vlastního podnikání

Do příjmů z vlastního podnikání patří:

- zisk z obecních podniků,
- podíl na zisku podniků s majetkovou účastí obce,
- příjmy z investování na finančním trhu.⁷⁷

Zisk z municipálních neboli obecních podniků je podmíněn počtem jimi stanovených poplatků, jejich výší a strukturou. Tyto podniky se ve většině případů nezakládají kvůli zisku, ale kvůli prospěchu, který z nich plyne pro obyvatele. Výnosy často sotva pokryjí náklady na provoz. Zisku tedy dosahují pouze ve výjimečných případech. Příjem ze zisku z podniku, do kterého obec vložila svůj majetek, je spjatý s podnikatelským rizikem. Jeho výše se tedy odvíjí od způsobu a formy podnikání, od prosperity partnera a tak dále.⁷⁸

Územní samospráva může projevit i zájem o investování na finančním trhu. Pokud má volné finanční prostředky, má možnost za ně nakoupit například cenné papíry, a tím tak zvýšit objem svého majetku. Pokud se do této činnosti pustí, je důležité, aby měla k dispozici kvalifikovaný tým lidí, který má dostatečné znalosti v oblasti finančního investování. Vlastnictví a obchodování s cennými papíry může v následujících letech přinést do rozpočtu obce příjmy, které budou důležité pro vylepšení jejího hospodaření.⁷⁹

Uskutečnění takovéto konkrétní investice je plně v kompetenci zastupitelstva, které ji vždy musí schválit. V současné době nejsou příjmy obcí plynoucí z tohoto investování nikterak vysoké a netvoří příliš důležitou část jejich příjmů. Pro obce existují další formy investování. Kromě nákupu cenných papírů může obec investovat například prostřednictvím různých bankovních vkladů, jako jsou termínované vklady anebo spořicí účty.⁸⁰

⁷⁷ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 66.

⁷⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 89.

⁷⁹ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 270.

⁸⁰ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 67–69.

5.2.3. Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky se zavádějí u smíšených veřejných statků. Při zavádění ceny je nutné brát v úvahu, kdo tyto statky bude využívat a do jaké míry bude jeho poplatek snižovat náklady na provoz konkrétní služby. Cena se udává na měrnou jednotku spotřeby a za službu platí vždy jednotliví uživatelé podle velikosti jejich spotřeby.⁸¹ „*Při správně nastavené ceně za danou službu lze předpokládat, že tuto službu budou občané využívat v míře, která je pro ně nezbytná a zároveň budou sledovat kvalitu smíšeného veřejného statku.*“⁸² Výši těchto poplatků musí vždy odsouhlasit zastupitelstvo s ohledem na to, o jaký typ veřejného statku se jedná, jak často je využíván, a jak početná je skupina obyvatel, kteří danou službu využívají. Zvýšení těchto poplatků může přinést pozitivní i negativní důsledky.⁸³

Pozitivně může mít za výsledek zvýšení efektivity využívaných zdrojů. Příkladem je situace, kdy se zvýší cena pitné vody a energie. Důsledkem toho může dojít ke snížení spotřeby vody a energie v domácnostech. Naopak v některých případech může vyšší cena způsobit to, že občané danou službu přestanou využívat, což vede k negativním dopadům. Pokud například dojde ke zvýšení poplatku za sběr odpadu, může docházet ke vzniku černých skládek. Vyšší poplatky za jízdné v MHD mají za následek úbytek cestujících v hromadné dopravě a větší množství aut ve městech, což poté vede ke znečišťování životního prostředí. Mezi uživatelské poplatky se řadí například poplatky za vodné a stočné, svoz a likvidaci komunálního odpadu, sportovní, kulturní a rekreační služby, za užívání hromadné dopravy, za využívání skládek, za hřbitovní služby a tak dále. Z celkových příjmů rozpočtu obce tvoří příjmy z těchto poplatků obvykle kolem deseti procent.⁸⁴

Ne vždy plynou příjmy z uživatelských poplatků do obecního rozpočtu. Obec může pro výběr těchto poplatků využít například soukromých firem. Na základě

⁸¹ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozní ekonomická fakulta, 2018. s. 71.

⁸² Tamtéž s. 71.

⁸³ Tamtéž s. 71.

⁸⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 91.

rozhodnutí zastupitelstva mohou občané tedy platit poplatky přímo konkrétní organizaci.⁸⁵

5.2.4. Příjmy sankční povahy

Příjmy sankční povahy neboli pokuty jsou poměrně nepředvídatelné a obvykle přináší do rozpočtů obcí pouze malé částky. Pokuta může být udělena, pokud určitá osoba poruší obecně závazné předpisy, například zákon o přestupcích. Obce smí ukládat pokuty například za znečišťování veřejného prostranství či za nepořádek. Vyměřování pokut má na starosti přestupková komise, která tak učiní na základě přestupkového řízení.⁸⁶

5.2.5 Ostatní nedaňové příjmy

Do nedaňových příjmů se dále řadí také:

- **Příjmy z mimorozpočtových fondů** – Podle zákona o rozpočtových pravidlech mohou obce vytvořit peněžní fondy nezávisle na jejich rozpočtu. Jejich založení není zákonem nařízeno, obce je mohou vytvořit v případě potřeby. Zřizují se jak účelově, tak i neúčelově. Zřizuje je vždy zastupitelstvo obce.
- **Příjmy ze sdružování finančních prostředků** – Tyto příjmy obcím plynou ze sdružení. Obec může sdružení založit nebo v něm mít vlastnický podíl. Malým obcím mohou tato sdružení poskytnout finanční prostředky na činnosti, na které nemají potřebné množství peněz. Příjmy mohou být použity na financování běžných i kapitálových výdajů.⁸⁷
- **Příjmy z darů a výnosů sbírek** – Jsou pro obce méně významné a jsou většinou málo předvídatelné. Patří mezi příjmy účelové. Výše příjmů z darů je ovlivněna tím, jestli jej bude možné zahrnout do odčitatelných položek při zdanění příjmů. U příjemce daru, v tomto případě tedy u obce, se jedná o příjem, který je obvykle od daně osvobozený.⁸⁸

⁸⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 91.

⁸⁶ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 271.

⁸⁷ KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. s. 72–73.

⁸⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 92.

5.3. Dotace a transfery

Mezi příjmy ÚSC patří také dotace. Pojem dotace není v žádném zákoně přímo definován. Dotace jsou upraveny například v zákoně o pravidlech územních rozpočtů, ale tam jsou definovány výhradně pro účely tohoto zákona.⁸⁹ Řezníčková je vymezuje takto:

„Obecně bychom mohli dotaci označit jako nenávratné peněžní prostředky poskytnuté bezúročně jedním subjektem ve prospěch jiného subjektu.“⁹⁰

V rozpočtové skladbě spadají dotace mezi takzvané transfery. Za transfery se podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů označují:

- dotace plynoucí ze státního rozpočtu a státních fondů,
- v případě obcí dotace z rozpočtu kraje,
- finanční prostředky z Národního fondu,
- další příjmy, například převody z vlastního fondu, který si obec vytvořila.⁹¹

Dotace přinášejí do rozpočtů obcí poměrně velké finanční prostředky, jejich podíl se k poměru celkových příjmů pohybuje kolem dvaceti až třiceti procent, což z nich dělá druhý nejdůležitější příjem po příjmech daňových. V tomto případě se myslí dotace takové, které obec dostává pravidelně každý rok, takzvané neinvestiční dotace. Jiné je to s dotacemi, které jsou určené na konkrétní projekt. To jsou dotace mimořádné neboli investiční a jejich výše může mnohonásobně přesáhnout objem všech příjmů rozpočtu dané obce. Smyslem dotací je poskytování peněžních prostředků obcím na jejich hospodaření, protože pro obce je obtížné zajistit financování veškerých činností z daňových a nedaňových příjmů.⁹² Dotace je možné členit několika způsoby. Podle pravidelnosti na:

- Pravidelné – Opakují se každý rok, pro získání dotace není nutné podávat žádost. Jejich poskytování je vymezeno v zákoně, jsou tedy právně nárokovatelné. Jedná se o dotace na výkon státní správy nebo dotace školským právníkům osobám.

⁸⁹ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 144.

⁹⁰ Tamtéž s. 144

⁹¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁹² ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 142.

- Nepravidelné – Vyplácené pouze jednou. Jedná se o dotace, které jsou vázané k určitému projektu, ÚSC o ně musí zažádat. Pro jejich získání je nezbytné splnění určitých podmínek. Jejich splnění ale neznamená automatické získání dotace. Nejsou právně nárokovatelné. Příkladem jsou dotace z evropských fondů.⁹³

Dělení podle účelu:

- Účelové – Pro jejich udělení musí být stanovený účel použití dotace. Pro její získání musí být obvykle splněny určité podmínky, většinou podmínka finanční spoluúčasti.
- Neúčelové – Někdy označované jako všeobecné anebo globální, používají se jako dodatečné finanční zdroje. Tyto prostředky jsou poskytovány k úhradě nákladů činností, které ÚSC vykonává v přenesené působnosti, což je například již zmíněná dotace na výkon státní správy.⁹⁴

Dělení podle vyhlášky o rozpočtové skladbě:

- Investiční – Neboli kapitálové, jedná se o jednorázové dotace, kterými se financují předem určené investice. Tyto investice se používají k zajištění místních potřeb.
- Neinvestiční – Neboli běžné, pravidelně se opakují, například již zmíněné dotace na výkon státní správy.⁹⁵

5.4. Návrtné příjmy

Posledním druhem příjmů územních samosprávných celků jsou takzvané návratné příjmy. V průběhu hospodaření může nastat situace, kdy nebude možné zajistit financování všech činností územního samosprávného celku vlastními příjmy. Při nedostatku finančních prostředků může obec po splnění určitých podmínek využít pro své hospodaření návratných příjmů. Jedná se o finanční prostředky, které jsou obci poskytnuty od jiného subjektu, tím ale vzniká povinnost uhradit určitý úrok. Obec musí

⁹³ ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. s. 145.

⁹⁴ Tamtéž s. 145–146

⁹⁵ Tamtéž s. 145

tyto peněžní prostředky po určité době vrátit věřiteli.⁹⁶ Obce mohou získat návratné příjmy z:

- krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých úvěrů,
- emise obligací,
- návratných půjček od jiných subjektů.⁹⁷

Střednědobé a dlouhodobé úvěry jsou ve většině případů poskytovány na nějakou konkrétní investici. Pokud obec plánuje zažádat o úvěr, musí zhotovit analýzu hospodaření minulého rozpočtového období a také střednědobý či dlouhodobý odhad vývoje hospodaření obce. Ten se musí týkat všech let, po které bude obec úvěr splácet. Cílem této analýzy je vyčíslit částku půjčených prostředků, při které bude splácení probíhat bezproblémově. Pro získání úvěru je třeba nejprve podat žádost v bance a při jeho čerpání je nutné předložit přijaté faktury za vykonané investiční práce. Zastupitelstvo obce vždy schvaluje, na jakou konkrétní investici bude poskytnutý úvěr využitý. Během poskytování úvěru uzavírá obec s bankou úvěrovou smlouvu. Součástí smlouvy je takzvaný umořovací plán, ve kterém je popsáno, jakým způsobem bude probíhat splácení jistiny a úroků z výdajů rozpočtu obce. Návratné příjmy nejsou právně nárokovatelné, poskytnutí úvěru tedy závisí na rozhodnutí banky. Za poskytnutý úvěr obec ručí většinou budoucími příjmy, svým majetkem, případně cennými papíry, které jsou ve vlastnictví obce.⁹⁸

ÚSC používá finanční prostředky získané pomocí krátkodobých úvěrů na financování běžných výdajů k překlenutí časového nesouladu mezi příjmy a výdaji v rozpočtu.⁹⁹

Ke střednědobému či dlouhodobému financování činností obce patří také emise dluhopisů, takzvaných komunálních dluhopisů. Jedná se o dočasné návratné příjmy, které obec používá na pokrytí investičních výdajů. Pokud obec přistoupí k emisi dluhopisů, měla by ji vždy pečlivě naplánovat. Emitování dluhopisů většinou využívají pouze velká města anebo regiony, protože pro malá města a obce by bylo emitování dluhopisů v

⁹⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 266–267.

⁹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 170.

⁹⁸ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 273–274.

⁹⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 170.

nominální hodnotě a objemu, která by umožnila dobré postavení na kapitálovém trhu problematickou záležitostí. Výhodou emitování dluhopisů je to, že získání finančních prostředků většinou trvá kratší dobu než obdržení dlouhodobého úvěru. Obec má tedy finanční prostředky k dispozici ihned po prodeji cenných papírů. Emitování dluhopisů vyžaduje vynaložení nákladů na zprostředkování emise, které mohou být poměrně vysoké, a tak snižují celkový výnos plynoucí z emise.¹⁰⁰

Emitování dluhopisů musí vždy obec ohlásit Ministerstvu financí. Ministerstvo posoudí ekonomickou situaci obce, aby v případě splácení dluhů nedošlo k ohrožení hospodaření a jejího rozvoje. Dále zkontroluje účel jejich použití a lhůtu splatnosti. V případě splnění těchto tří podmínek udělí obci souhlas pro emitování dluhopisů.¹⁰¹

Návratné půjčky od jiných subjektů jsou například půjčky z rozpočtové soustavy. Dále tam spadají také návratné finanční pomoci ze státního rozpočtu nebo ze státních fondů. V tomto případě se jedná o půjčky bezúročné či o půjčky s nízkým úrokem.¹⁰²

¹⁰⁰ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 271–274.

¹⁰¹ Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

¹⁰² PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 273.

6. Výdaje obce

Výdaje územních samosprávných celků se používají k zabezpečování a financování veřejných statků. To je ovlivněno decentralizací veřejného systému, což vede ke zvýšení pravomocí a odpovědností orgánů územní samosprávy při zabezpečování a financování veřejných statků. Územní samosprávy se svými výdaji podílí i na zabezpečování veřejných statků v rámci přenesené působnosti.¹⁰³ Výdaje územního samosprávného celku tvoří zejména:

- závazky, které vyplývají obci ze zákona – například daně, odvody, poplatky a postihy,
- výdaje spojené s vlastní činností obce – výdaje spojené se samostatnou působností obce a výdaje na správu a rozvoj majetku,
- výdaje související s výkonem státní správy v přenesené působnosti – tyto výdaje jsou pouze částečně hrazeny dotacemi ze státního rozpočtu, a tak musí být doplacený vlastními peněžními prostředky obce,
- výdaje, které vznikly vstoupením obce do konkrétních právně závazných vztahů, z nichž vyplývají finanční závazky – často se jedná o uplatňování vlastnického práva a s ním spojené odpovědnosti,
- výdaje, které obci vznikly při vykonávání veřejně prospěšné činnosti, příspěvky různým subjektům, dary, dotace, granty.¹⁰⁴

Výdaje rozpočtu územních samosprávných celků se mohou rozdělovat různými způsoby. Nejčastěji jsou členěny podle:

- ekonomického hlediska,
- rozpočtové skladby,
- infrastruktury,
- funkcí veřejných financí,
- rozpočtového plánování.¹⁰⁵

¹⁰³ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. s. 278.

¹⁰⁴ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vydání: páté aktualizované a rozšířené. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. s. 15–16.

¹⁰⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 194.

6.1. Členění podle ekonomického hlediska

Podle tohoto hlediska se výdaje dělí na běžné a kapitálové. Do běžných se řadí takové, které obec vynakládá opakovaně v průběhu jednoho rozpočtového roku na úhradu běžných potřeb, jako jsou například platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb a sociální dávky. Kapitálové výdaje se používají hlavně na úhradu dlouhodobých investic, které se týkají více jak jednoho rozpočtového roku.¹⁰⁶

Běžné výdaje se dále dělí na:

- Neinvestiční nákupy – Patří sem například nákup zboží a služeb, úroky, platby za provedenou práci.
- Neinvestiční transfery – Pro podniky, obecně prospěšné společnosti, obyvatelstvu, do vlastních fondů a do zahraničí.
- Neinvestiční půjčky – Pro podniky a obecně prospěšné společnosti, půjčky pro obyvatelstvo a do zahraničí.¹⁰⁷

Kapitálové se pak rozdělují na:

- Investiční výdaje – Spadají sem investiční nákupy a nákup akcií a majetkových podílů.
- Investiční transfery – Pro podniky, obecně prospěšné společnosti, pro vlastní fondy, pro obyvatelstvo a do zahraničí.
- Investiční půjčky – Půjčky pro podniky a obecně prospěšné společnosti, půjčky pro obyvatelstvo a do zahraničí.¹⁰⁸

6.2. Členění podle hlediska rozpočtové skladby

Rozpočtová skladba člení výdaje na druhové anebo odvětvové, nazývané též funkční. Podle druhového třídění se výdaje dělí do tříd 5 a 6, kdy do třídy paté spadají běžné výdaje a do třídy šesté kapitálové výdaje. Do paté třídy pak tedy patří neinvestiční výdaje jako

¹⁰⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 194.

¹⁰⁷ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vydání: páté aktualizované a rozšířené. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. 155 stran. s. 16.

¹⁰⁸ Tamtéž s. 16

jsou výdaje na platy, neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery pro soukromé subjekty a neziskové organizace a neinvestiční transfery pro veřejnoprávní subjekty.¹⁰⁹

Za jednodušší členění se považuje již zmíněné odvětvové členění výdajů. Výdaje obcí jsou v tomto případě rozděleny do následujících šesti skupin.

- zemědělství, lesní hospodářství a rybolov,
- průmyslové a ostatní hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politika zaměstnanosti,
- bezpečnost státu a právní ochrana,
- všeobecná veřejná správa a služby.¹¹⁰

6.3. Členění podle charakteru infrastruktury

Rozlišují se na ekonomické a sociální. Výdaje ekonomické infrastruktury jsou běžné i kapitálové a slouží k zajištění služeb obcemi či regionálními podniky. Mezi ekonomické se řadí i dotace a půjčky poskytované soukromým podnikatelům na posílení podnikání v obcích či regionech a na zvýšení zaměstnanosti. Dále sem spadají výdaje na výstavbu a údržbu komunikací, veřejného prostranství, parků, vodovodů, kanalizací, veřejného osvětlení a mnoho dalších.¹¹¹

Do kategorie sociálních výdajů spadají také běžné i kapitálové výdaje. Jedná se například o výdaje na vzdělání a péči o zdraví, na sociální a peněžní transfery a výdaje na provoz sociálních zařízení.¹¹²

6.4. Členění podle funkcí veřejných financí

Rozdělují se na alokační, redistribuční a stabilizační. Podle alokační funkce veřejných financí sem spadají výdaje na nákup služeb jak od soukromých firem, tak i od vlastních

¹⁰⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 195.

¹¹⁰ Tamtéž s. 195

¹¹¹ Tamtéž s. 196–197

¹¹² Tamtéž s. 197

podniků a neziskových organizací. Většinou se jedná o výdaje, které se používají na zajištění veřejných statků pro občany obce.¹¹³

Nákup statků a služeb může mít také stabilizační efekt. Tato činnost může působit na celkovou poptávku ohledně pracovních možností v obci či regionu a dochází tak k ustálení zaměstnanosti na jejich území.¹¹⁴

Výdaje podle redistribuční funkce veřejných financí jsou spojeny s peněžními transfery pro obyvatelstvo. Jsou to například nenárokové sociální dávky, dotace a příspěvky na nájemné. Mají pouze doplňkový charakter, jelikož jejich podstatná část plyne přesunem do obecních rozpočtů z rozpočtu ústřední vlády.¹¹⁵

6.5. Členění podle rozpočtového plánování

Dělí se na plánované a neplánované. Plánované výdaje územního samosprávného celku jsou takové, které se dají vyčíslit dopředu. Jsou to zpravidla běžné mandatorní výdaje, což jsou výdaje, které musí územní samosprávný celek podle zákona povinně vynaložit. Jsou to například výdaje na platy zaměstnanců úřadů, výdaje na nájemné a energii, popřípadě výdaje na splácení úroků.¹¹⁶

Neplánované výdaje jsou méně časté výdaje, které nelze dopředu přesně naplánovat. Jako příklad lze uvést výdaje vynaložené na odstranění škod, které způsobila povodeň. Mezi neplánované výdaje se řadí i pokuty – například za porušení rozpočtové kázně.¹¹⁷

¹¹³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. s. 197.

¹¹⁴ Tamtéž s. 197

¹¹⁵ Tamtéž s. 197

¹¹⁶ Tamtéž s. 198

¹¹⁷ Tamtéž s. 198

PRAKTICKÁ ČÁST

7. Charakteristika města

Město Prostějov se nachází ve východní části České republiky. Leží uprostřed Moravy a je součástí Olomouckého kraje. Jedná se o největší město regionu Prostějovsko, tedy o okresní město. Plocha města je vyměřena na 39,04 km². Zeměpisně se nachází na severu Hornomoravského úvalu, východně od Dražanské vrchoviny, v rovině, která se jmenuje Haná. Městem protékají dvě říčky – Hloučela a Romže. Město Prostějov je obec s pověřením III. stupně, tedy obec s rozšířenou působností.¹¹⁸ V současné době se skládá z osmi katastrálních území. Jsou jimi Prostějov, Čechovice, Čechovice-Záhoří, Čechůvky, Domamyslice, Krasice, Vrahovice a Žešov. Do roku 2006 byla součástí města také obec Držovice. Z důvodu nespokojenosti obyvatel došlo na základě referenda k jejímu odtržení. Od roku 2012 je Prostějov statutárním městem.

Správní obvod Prostějov zahrnuje historické centrum, které je památkovou zónou. Současně se zde nachází i středisko průmyslu a obchodu. V současné době je ve městě průmysl nejvíce zastoupen strojírenstvím, hutnictvím, zpracováním kovů, stavebnictvím a textilní výrobou. Mezi nejdůležitější firmy ve městě z hlediska zaměstnanosti patří:

- Mubea – výrobce stabilizátorů, nápravových pružin,
- Gala – výrobce a distributor sportovních míčů, turistických batohů,
- Hanácké železářny a pérovny – výrobce pružin a pružících elementů,
- DT – Výhybkárna a strojírna – výrobce výhybkových konstrukcí,
- Toray Textiles – výrobce polyesterových tkanin,
- Koutný – výroba konfekce.¹¹⁹

7.1. Historie

První historická zmínka o vesnici Prostějov se datuje do roku 1141. Od 13. století se Prostějov pyšnil titulem Trhová ves a v polovině 14. století se již označoval jako městečko. Prostějovu bylo v roce 1390 uděleno od markraběte Jošta právo na výroční trh, čímž se tak fakticky stal městem. Zasloužil se o to Petr z Kravaře, který v té době

¹¹⁸ *O městě*. [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostějov.eu/cs/volny-cas/o-meste/>

¹¹⁹ *Současný průmysl města Prostějova* [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostějov.eu/cs/volny-cas/o-meste/soucasnost.html>

vlastnil Prostějov. Poté se město dostalo do vlastnictví rodu Pernštejnů, kteří jej vlastnili zhruba 100 let. Největší rozkvět město zaznamenalo v 16. století. Do města přicházelo mnoho obyvatel z venkova, kteří se zde snažili najít obživu. Na přelomu 16. a 17. století ale bylo město přelidněno, a tak lidé, kteří zde neměli práci, byli následně z města vykázáni. Koncem 16. století začalo hospodaření města upadat. Hlavním důvodem bylo zadlužení Vratislava z Pernštejna. K oživení hospodaření znovu došlo v 18. století, zejména díky židovské obci se Prostějov stal významným obchodním a průmyslovým střediskem. Důležitá pro něj byla hlavně konfekční výroba, od 40. let 19. století probíhala ve městě velkovýroba a město získalo v této oblasti na konci 19. století výsadní postavení v celém Rakousku-Uhersku. Mělo třetinový podíl na celkové produkci státu v oboru textilní konfekce. V letech 1872 a 1890 bylo město třetím největším městem na Moravě, po Brnu a Jihlavě. Na přelomu století a poté znovu po roce 1918 se město nadále rozvíjelo po hospodářské i kulturní stránce.¹²⁰

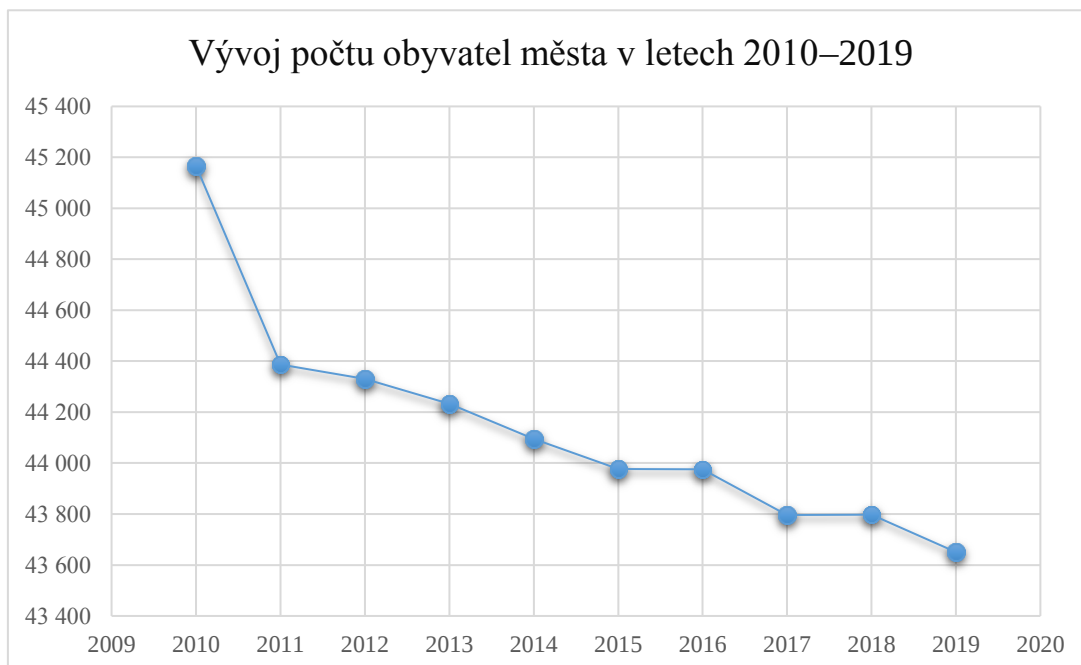
7.2. Obyvatelstvo

Na konci prosince roku 2019 město evidovalo 43 651 obyvatel. Mužů žilo ve městě 20 494 a žen bylo 23 157. Průměrný věk obyvatel Prostějova byl 43,8 let.¹²¹ Demografický vývoj v průběhu let ukazuje následující graf.

¹²⁰ *Historie* [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/volny-cas/o-meste/historie/>

¹²¹ KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/992304.pdf>

Graf č.1: Vývoj počtu obyvatel města v letech 2010–2019

Zdroj: Kronika města Prostějova 2019, vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že se město dlouhodobě potýká s úbytkem obyvatel. Jedinou výjimku tvoří rok 2018, kdy počet obyvatel vzrostl. Přírůstek ale tvořili pouze dva obyvatelé. Největší odliv obyvatel postihlo město v roce 2011, kdy úbytek činil 779 obyvatel. V ostatních letech se úbytky obyvatel pohybovaly v podobných hodnotách. V současné době Prostějov není městem, do kterého by se lidé stěhovali kvůli práci. Dle mého názoru město Prostějov ztrácí na atraktivitě hlavně kvůli slabšímu kulturnímu vyžití pro mladé lidi, nedostatku příležitostí a pracovního uplatnění zejména pro osoby s vysokoškolským vzděláním. Úbytek obyvatel pro město znamená snížené příjmy ze sdílených daní, protože jedním z kritérií, kterým se řídí rozpočtové určení daní je počet obyvatel dané obce.¹²²

7.3. Samospráva

Statutární město Prostějov je spravováno nejvyšším orgánem v oblasti samostatné působnosti obce, tedy Zastupitelstvem města Prostějova. Občané města volí každé čtyři roky členy městského zastupitelstva, kterých je v současné době 35. Ročně zastupitelstvo zasedá v průměru osmkrát. Město navenek reprezentuje primátor, kterému s činností pomáhá pět náměstků primátora. Dalším důležitým orgánem je rada města, která se

¹²² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

momentálně skládá z jedenácti členů. Jsou jimi primátor, pět náměstků primátora a pět radních. Jednání rady města probíhají jednou nebo dvakrát měsíčně.¹²³

Dalším orgánem města je magistrát neboli městský úřad statutárního města. V jeho čele stojí primátor, náměstci primátora a tajemnice. Je rozdělený do příslušných odborů, nyní je jich 16. Jedná se o odbor školství, kultury a sportu, finanční odbor, odbor kanceláře primátora, odbor kanceláře tajemníka, odbor rozvoje a investic, odbor občanských záležitostí, odbor sociálních věcí, stavební úřad, odbor územního plánování a památkové péče, odbor správy a údržby majetku města, odbor dopravy, odbor dotací a veřejných zakázek, odbor životního prostředí, odbor správy a zabezpečení, odbor obecní živnostenský úřad a odbor informačních technologií. Každý odbor se poté ještě dělí na několik oddělení.¹²⁴

Dále mezi orgány obce patří výbory a komise Zastupitelstva města Prostějova. Jedná se o finanční výbor, který se skládá ze třinácti členů. Zastupitelstvem je dále zřízený kontrolní výbor, ten je tvořen třinácti členy. Posledním orgánem je Komise Zastupitelstva města Prostějova pro regeneraci městské památkové zóny, ta má nyní patnáct členů.¹²⁵

¹²³ *Samospráva* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/samosprava-4/>

¹²⁴ *Magistrát* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/obcan/magistrat/>

¹²⁵ *Seznam členů výborů a komise* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/seznam-clenu-vyboru-a-komise.html>

8. Analýza hospodaření města v letech 2016–2019

K analýze hospodaření města byly vybrány roky 2016–2019, jelikož se z hlediska dostupnosti informací o hospodaření města jedná o nejaktuálnější období. Analýza vychází zejména z dat dostupných na portále Monitor, který spravuje Ministerstvo financí České republiky. Dále byly využity dokumenty dostupné na webových stránkách statutárního města Prostějova, jako jsou například závěrečné účty města, kroniky města a tak dále. Okrajově byla také použita aplikace Rozklikávací rozpočet GORDIC, která slouží k informování občanů ohledně vývoje rozpočtu města.

8.1. Hospodaření města v letech 2016–2019

Tato podkapitola se zabývá podobou schválených a skutečných rozpočtů města v jednotlivých letech.

8.1.1. Hospodaření v roce 2016

Schválený a skutečný rozpočet města měl v roce 2016 následující podobu.

Tab. č. 3: Schválený a skutečný rozpočet roku 2016 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Příjmy	784 079	856 536
Výdaje	854 406	817 912
Saldo	-70 327	38 624

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V roce 2016 byly skutečné příjmy rozpočtu ve výši 856,5 mil. Kč. Skutečné výdaje byly vyčísleny na částku 817,9 mil. Kč. V roce 2016 se tedy městu podařilo dostáhnout pozitivního výsledku hospodaření, bylo dosaženo přebytku ve výši 38,6 mil. Kč. Zastupitelstvo původně schválilo rozpočet s plánovaným schodkem 70,3 mil. Kč. Rok 2016 byl jediným rokem ve sledovaném období, ve kterém hospodaření skončilo v přebytku.

Tab. č. 4: Struktura skutečných schválených příjmů a výdajů v roce 2016 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Daňové příjmy	608 685	653 906
Nedaňové příjmy	166 199	126 823
Kapitálové příjmy	7 013	2 424
Přijaté transfery	52 183	73 383
Příjmy celkem	784 079	856 536
Běžné výdaje	693 636	658 527
Kapitálové výdaje	160 970	159 385
Výdaje celkem	854 406	817 912
Saldo	-70 327	38 624

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V průběhu roku došlo ke zlepšení hospodaření, a tak se původně schválený schodek ve výši 70,3 mil. Kč nenaplnil. Přebytku město dokázalo dosáhnout díky vyššímu plnění příjmů rozpočtu, ale také dokázalo ušetřit na straně výdajové. V oblasti příjmů došlo k největší změně u příjmů daňových, kde došlo k nárůstu příjmů o 45,2 mil. Kč.¹²⁶ Daňové příjmy byly tedy o 7,43 % vyšší oproti plánovanému stavu. Jediným typem příjmů, u kterého nedošlo k pozitivní změně mezi schváleným a skutečným rozpočtem, byly kapitálové příjmy. Ty zaznamenaly 65,44 % pokles výše naplánovaných příjmů. K největšímu procentuálnímu zvýšení došlo u přijatých transferů, které se zvýšily o 40,63 % oproti plánovanému rozpočtu. V průběhu rozpočtového roku se městu podařilo uspořít běžné výdaje v celkové výši 34,9 mil. Kč. V případě výdajů kapitálových také došlo ke snížení výdajů, ale jednalo se pouze o malou úsporu v celkové výši 1,6 mil. Kč.

8.1.2. Hospodaření v roce 2017

V roce 2017 vypadal schválený a skutečný rozpočet města následovně.

¹²⁶ Rozdíly mezi schválenými a skutečnými příjmy a výdaji rozpočtů jsou počítány z celých čísel.

Tab. č. 5: Schválený a skutečný rozpočet roku 2017 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Příjmy	814 463	940 186
Výdaje	923 226	955 625
Saldo	-108 763	-15 439

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Plnění příjmové stránky rozpočtu skončilo za rok 2017 s příjmy ve výši 940 mil. Kč. Výdaje dosáhly částky 955,6 mil. Kč. Hospodaření v tomto roce skončilo pro město v záporných číslech, výsledek hospodaření skončil schodkem ve výši 15,4 mil. Kč. Původně se počítalo se schváleným schodkem 108,8 mil. Kč. V průběhu roku se ale podařilo snížit plánovaný schodek rozpočtu. Nakonec tedy rok 2017 vykázal o 93,3 mil. Kč menší schodek ve srovnání s plánovaným stavem.

Tab. č. 6: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2017 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Daňové příjmy	643 832	712 548
Nedaňové příjmy	110 486	120 828
Kapitálové příjmy	5 423	7 636
Přijaté transfery	54 722	99 174
Příjmy celkem	814 463	940 186
Běžné výdaje	713 276	698 620
Kapitálové výdaje	209 950	257 005
Výdaje celkem	923 226	955 625
Saldo	-108 763	-15 439

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V roce 2017 se u všech typů příjmů zvýšily skutečné příjmy oproti příjmům plánovaným. Největší změna byla opět jako v minulém sledovaném roce u daňových příjmů. Skutečné příjmy tohoto typu vzrostly o 68,7 mil. Kč oproti stavu schválenému. V roce 2017 byl tento rozdíl ještě větší než v roce 2016, změna dosáhla 10,67 %. Celkově mělo město skutečné příjmy o 15,44 % vyšší, než předpokládalo. V rámci přijatých transferů také došlo k poměrně velkému nárůstu příjmů, konkrétně zde byl nárůst o 44,5 mil. Kč oproti plánovanému rozpočtu.

V případě výdajů se v roce 2017 podařilo snížit plánované běžné výdaje o 14,66 mil. Kč, tedy o 3,39 %. Naopak v případě kapitálových výdajů došlo v tomto roce k opačné změně, kdy se skutečné výdaje zvýšily oproti těm schváleným. Rozdíl byl 47 mil. Kč.

8.1.3. Hospodaření v roce 2018

Tabulka níže ukazuje strukturu schváleného a skutečného rozpočtu za rok 2018.

Tab. č. 7: Schválený a skutečný rozpočet roku 2018 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Příjmy	911 697	1 113 970
Výdaje	1 109 520	1 132 090
Saldo	- 197 823	- 18 120

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V roce 2018 opět město hospodařilo se záporným výsledkem. Skutečné příjmy za rok 2018 činily téměř 1 114 mil. Kč. Výdaje rozpočtu se v tomto roce vyšplhaly na částku 1 132 mil. Kč. Výsledek hospodaření tedy skončil schodkem ve výši 18,1 mil. Kč. V tomto roce bylo opět podle schváleného rozpočtu naplánované záporné saldo, a to ve výši 197,8 mil. Kč. Nakonec se po provedení závěrečného účtu skutečný schodek města tedy snížil o 179,7 mil. Kč schváleného rozpočtu.

Tab. č. 8: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2018 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Daňové příjmy	718 398	768 810
Nedaňové příjmy	113 126	137 032
Kapitálové příjmy	22 603	91 444
Přijaté transfery	57 570	116 684
Příjmy celkem	911 697	1 113 970
Běžné výdaje	779 083	758 494
Kapitálové výdaje	330 437	373 596
Výdaje celkem	1 109 520	1 132 090
Saldo	- 197 823	- 18 120

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V roce 2018 také došlo u všech druhů příjmů ke zvýšení plnění naplánovaných příjmů rozpočtu. Na rozdíl od minulých let, kdy docházelo k největším rozdílům u daňových příjmů, město dosáhlo příznivého stavu snížení plánovaného schodku zejména díky navýšení příjmů kapitálových a přijatých transferů. Přijaté transfery navýšily příjmovou stránku rozpočtu o 59,1 mil. Kč a kapitálové příjmy o částku 68,8 mil. Kč. Celkově se skutečné příjmy navýšily o 22,19 % oproti příjmům plánovaným. Tohle navýšení příjmů přispělo k poměrně výrazné pozitivní změně v hospodaření roku 2018. Město ale opět v tomto roce ušetřilo i v oblasti výdajové stránky rozpočtu. Jednalo se o úsporu výdajů v kategorii běžné výdaje v celkové sumě 20,6 mil. Kč. U kapitálových výdajů naopak došlo k opačné změně, kdy skutečně vynaložené výdaje převyšovaly ty schválené o 43,1 mil. Kč.

8.1.4. Hospodaření v roce 2019

Struktura schváleného a skutečného rozpočtu posledního analyzovaného roku je znázorněna v následující tabulce.

Tab. č. 9: Schválený a skutečný rozpočet roku 2019 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Příjmy	1 003 371	1 146 861
Výdaje	1 040 473	1 192 495
Saldo	- 37 102	- 45 634

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Skutečné příjmy se v roce 2019 vyšplhaly na částku téměř 1 147 mil. Kč. Výdaje celkem tvořily částku 1 192 mil. Kč. Závěrečný účet hospodaření města tedy opět skončil ve schodku, a to ve výši 45,6 mil. Kč. V tomto roce se jednalo o největší schodek ze všech sledovaných let. Město sice původně schválilo rozpočet se schodkem, který byl nejnižším schváleným schodkem za poslední tři roky, ale ve výsledku byla tedy situace opačná. Co se týká rozdílů mezi plánem a skutečností, tak tento rok byla nejmenší odchylka mezi schváleným a skutečným rozpočtem.

Tab. č. 10: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2019 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet (tis. Kč)	
	Schválený	Skutečný
Daňové příjmy	739 800	820 132
Nedaňové příjmy	125 760	131 745
Kapitálové příjmy	1 003	20 304
Přijaté transfery	136 808	174 680
Příjmy celkem	1 003 371	1 146 861
Běžné výdaje	842 339	888 014
Kapitálové výdaje	198 134	304 481
Výdaje celkem	1 040 473	1 192 495
Saldo	- 37 102	- 45 634

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

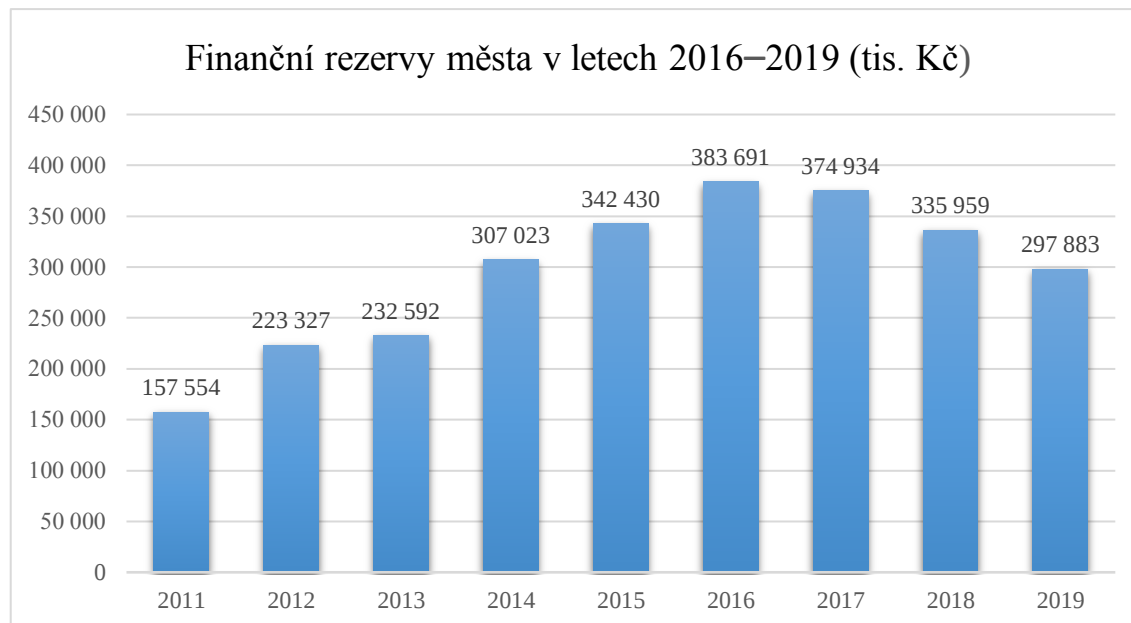
V posledním analyzovaném roce byly opět veškeré druhy skutečných příjmů rozpočtu vyšší než ty schválené. Největší změna byla znovu u daňových příjmů, které byly ve skutečnosti o 80,3 mil. Kč vyšší než ty schválené. Daňové příjmy tedy dosáhly plnění 110, 86 % schváleného rozpočtu. U skutečných celkových příjmů došlo k navýšení o 14, 30 % plánovaného stavu.

V tomto roce se městu poprvé za sledované roky nepodařilo ušetřit na stránce výdajové. To je jedním z důvodů, proč byl skutečný výsledek hospodaření horší, než jaký město očekávalo. Celkově byly běžné výdaje o 45,7 mil. Kč vyšší, než se původně předpokládalo. Ještě větší rozdíl byl u kapitálových výdajů. Ty zaznamenaly vyšší plnění o 106,3 mil. Kč. Důvodem byly předem neočekávané výdaje v oblasti investičně stavebních projektů města. Dohromady byla v tomto roce suma výdajů o 14,61 % vyšší, než město předpokládalo.

8.2. Vývoj finančních rezerv města

Vývoj finančních rezerv města v průběhu let zobrazuje následující graf.

Graf č. 2: Výše finančních rezerv města v letech 2011–2019

Zdroj: Střednědobý výhled rozpočtu města 2020–2023, vlastní zpracování

Jedná se o rezervy v podobě krátkodobého finančního majetku, základního běžného účtu a účtů fondů. V průběhu let mělo město poměrně vysoké finanční rezervy. Od roku 2011 do roku 2016 finanční rezervy města neustále rostly. Bylo tomu tak z důvodu dobrého hospodaření v přechozích letech, kdy docházelo v rozpočtu k poměrně velkým přebytkům.¹²⁷ Od roku 2017 mají rezervy klesající charakter, a to z důvodu použití těchto prostředků k financování schodků rozpočtů. Město z nich financuje zvýšené kapitálové výdaje na stavebně investiční práce. I přes klesající trend rezervy města na konci roku 2019 dosahovaly vysoké částky.

8.3. Analýza příjmové stránky rozpočtu v letech 2016–2019

Tato část se věnuje struktuře příjmové stránky rozpočtu v letech 2016–2019. Nejprve je zaměřena na celkové příjmy a příjmy jednotlivých tříd, se kterými město hospodařilo

¹²⁷ MONITOR: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

v průběhu let. Poté se zaměřuje na rozdíly mezi schválenými a skutečnými příjmy. Nakonec také podrobněji popisuje příjmy v rámci jednotlivých tříd rozpočtové skladby.

8.3.1. Struktura celkových příjmů

Celkové příjmy a příjmy jednotlivých tříd rozpočtu města v letech 2016–2019 jsou zachyceny v následující tabulce.

Tab. č. 11: Skutečné příjmy rozpočtu města v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Příjmy	2016	2017	2018	2019
Daňové	653 906	712 548	768 810	820 132
Nedaňové	126 823	120 828	137 032	131 745
Kapitálové	2 424	7 636	91 444	20 304
Přijaté transfery	73 383	99 174	116 684	174 680
Celkem	856 536	940 186	1 113 970	1 146 861

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Příjmy města se v průběhu sledovaných let každý rok úměrně zvyšovaly. U dvou ze čtyř kategorií příjmů byl zaznamenán růst příjmů v průběhu celého sledovaného období. Jednalo se o příjmy daňové a o přijaté transfery. Daňové příjmy zaznamenaly každý rok úměrné zvýšení. Co se týká přijatých transferů, tak u nich lze také pozorovat poměrně stabilní růst příjmů. Výjimku tvoří rok 2018, ve kterém se jednalo o skokový nárůst těchto příjmů.

Největší příjmy plynou městu z příjmů daňových. Na celkových příjmech tvořily v průměru zhruba 70% podíl. V roce 2016 a 2017 to bylo dokonce 76 % z veškerých příjmů města. Na druhém místě jsou pak příjmy nedaňové, které představovaly v průběhu let asi 13 % celkových příjmů. Těsně za příjmy nedaňovými jsou příjmy z přijatých transferů, které ve sledovaných letech tvoří z celkových příjmu podíl zhruba 11 %. V roce 2019 dokonce přeskočily příjmy nedaňové a byly tak na druhém místě ve výši příjmů. Dosáhly tehdy 15 % celkových příjmů. Kapitálové příjmy představovaly pro město v průběhu analyzovaných let pouze zanedbatelné částky a na celku měly pouze 1% podíl. Výjimkou byl rok 2018, kdy tyto příjmy tvořily 8 % veškerých příjmů rozpočtu města.

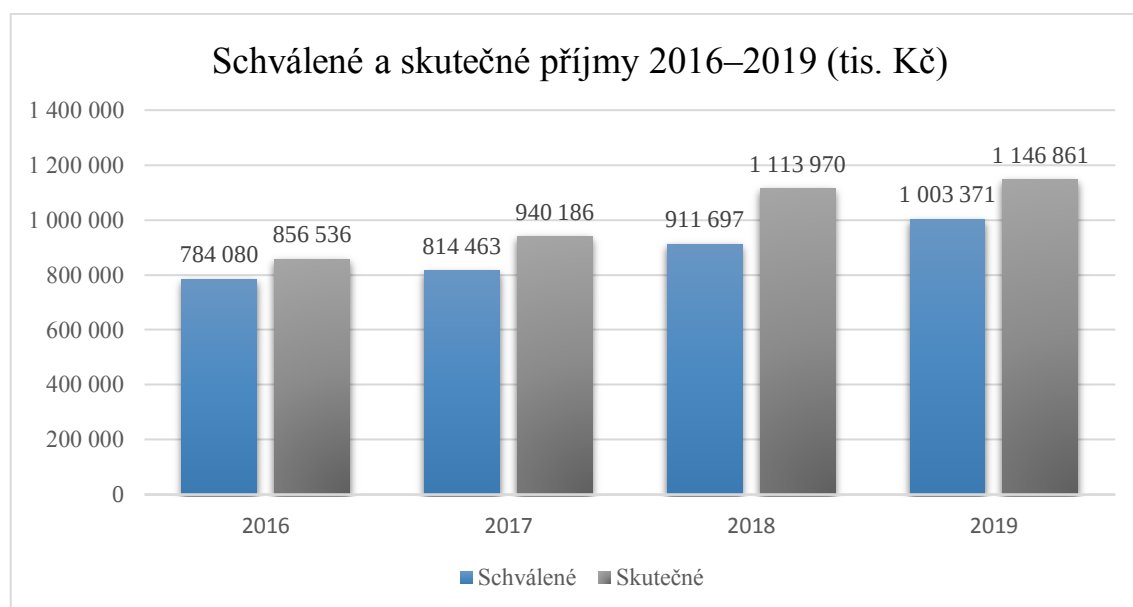
Nedaňové příjmy zaznamenaly pokles v letech 2017 a 2019. Jednalo se ale pouze o mírný pokles. Naopak kapitálové příjmy zaznamenaly větší kolísání ve výši příjmů. V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu oproti roku 2016. Největší výkyv měly kapitálové

příjmy v roce 2018, kdy došlo k nárůstu jejich výše o více než 1000 %. V roce 2019 kapitálové příjmy klesly, ale v porovnání s prvními dvěma sledovanými roky tyto příjmy pořád dosahovaly poměrně vysoké částky.

8.3.2. Schválené a skutečné příjmy rozpočtu

V této části jsou porovnávány plánované příjmy neboli příjmy schválené zastupitelstvem s příjmy skutečnými za roky 2016–2019. Nejprve jsou rozebrány příjmy celkové, potom jsou analyzovány v rámci jejich tříd – daňové, nedaňové, kapitálové a dotace. Rozdíly celkových schválených a skutečných příjmů ve sledovaném období zobrazuje následující graf.

Graf č. 3: Schválené a skutečné příjmy rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že ve všech čtyřech letech byly příjmy skutečné vyšší než ty naplánované. Městu v průběhu rozpočtového roku vznikají neplánované příjmy, a tak musí svůj rozpočet upravit rozpočtovými opatřeními. Nejmenší rozdíl mezi skutečnými a plánovanými příjmy byl v roce 2016, a to zhruba 72,5 mil. Kč. Poté se následující dva roky tento rozdíl nadále poměrně prudce navyšoval. V roce 2017 se jednalo o rozdíl 125,7 mil. Kč, v roce 2018 byl tento rozdíl dokonce vy výši 200,2 mil. Kč. V posledním sledovaném roce naopak došlo k poklesu rozdílu plánovaných a skutečných příjmů oproti roku 2018. Rozdíl byl ale pořád poměrně vysoký – necelých 143,5 mil. Kč.

Tab. č. 12: Schválené a skutečné příjmy rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Příjem	2016		2017		2018		2019	
	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.
Daňové	608 685	653 906	643 832	712 548	718 398	768 810	739 800	820 132
Nedaňové	116 199	126 823	110 486	120 828	113 126	137 032	125 760	131 745
Kapitálové	7 013	2 424	5 423	7 636	22 603	91 444	1 003	20 304
Dotace	52 183	73 383	54 722	99 174	57 570	116 684	136 808	174 680
Celkem	784 080	856 536	814 463	940 186	911 697	1 113 970	1 003 371	1 146 861

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V případě detailnějšího rozboru schválených a skutečných příjmů je patrné, že největší rozdíly jsou u daňových příjmů. Výjimku tvoří rok 2018, ve kterém byl největší rozdíl zaznamenán u kapitálových příjmů. Bylo to z důvodu prodeje pozemků města. V době schvalování rozpočtu nebyla ještě podepsaná smlouva o jejich prodeji, proto tyto příjmy nemohly být ještě zahrnuty do rozpočtu. Rozdíl v plánovaných a schválených příjmech byl u kapitálových příjmů kolem 68,8 mil. Kč. Jak již tedy bylo zmíněno, v ostatních letech byly na první příčce v rámci rozdílu daňové příjmy. Nejmenší odchylku měly tyto příjmy v roce 2016 – 45,2 mil. Kč. V dalších letech se poté tato odchylka zvyšovala s tím, že v roce 2017 byl rozdíl zhruba 68,8 mil. Kč. Nejvyšší rozdíl byl potom v roce 2019, kdy dosáhl hodnoty 80,3 mil. Kč.

Jak již bylo zmíněno výše, rok 2018 byl celkově rokem s největší odchylkou. Bylo to z toho důvodu, že došlo k velkým rozdílům plánovaných a skutečných příjmů u třech ze čtyř kategorií příjmů rozpočtu. Nejenom kapitálové příjmy byly výrazně podhodnoceny. Bylo tomu tak i u přijatých dotací, které byly ve skutečnosti o 59,1 mil. Kč vyšší. Dále pak také u daňových příjmů, u kterých byl rozdíl 51, 4 mil. Kč oproti plánu. Ve čtvrté kategorii došlo v tomto roce také k nejvyšší odchylce v porovnání s ostatními sledovanými lety.

Všechny čtyři kategorie příjmů byly ve všech analyzovaných letech naplánovány nižší, než byla skutečnost. Jedinou výjimku tvoří kapitálové příjmy v roce 2016. Tento druh příjmu byl jako jediný schválený nižší, než byl ten skutečný, rozdíl činil 4,5 mil. Kč.

8.3.3. Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří nejdůležitější část rozpočtových příjmů města. Jejich struktura a výše jednotlivých seskupení a podseskupení položek rozpočtové skladby je následující.

Tab. č. 13: Struktura daňových příjmů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh daňového příjmu	2016	2017	2018	2019
Daně z příjmů FO	144 116	156 642	177 652	198 475
Daně z příjmů PO	148 365	148 012	149 665	171 903
Daň z přidané hodnoty	230 162	260 245	308 492	321 399
Poplatky a odvody v oblasti ŽP	37	94	1 449	375
Místní poplatky	26 507	26 771	26 208	26 489
Ost. odvody z vybraných činn. a služeb	55 903	390	394	386
Správní poplatky	19 942	21 302	20 418	19 860
Daně z hazardních her	0	69 563	54 921	51 230
Daň z nemovitých věcí	28 875	29 529	29 612	30 014
Celkem	653 907	712 548	768 811	820 131

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno u celkových daňových příjmů docházelo v průběhu let k neustálému navyšování. Jedná se o úměrné navyšování, kdy v průběhu let nedochází k výraznější výkyvům v nárůstu daňových příjmů. Procentní nárůst daňových příjmů byl v průměru sledovaných let 7,85 %. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2017, a to 8,97 %, nejnižší naopak v roce 2019 – 6,68 %.

V kategorii daňových příjmů městu plynou největší příjmy ze sdílených daní, tedy z daní, které jsou městu přidělovány na základě rozpočtového určení daní. Jedná se o daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Sdílené daně jsou pro město nejdůležitějšími příjmy města. Ve všech sledovaných letech sdílené daně dostáhly největšího procentuálního podílu z celkových daňových příjmů. V průměru jejich podíl v těchto čtyřech letech tvořil zhruba 81,5 % celkových daňových příjmů. Největší podíl tvořily sdílené daně v roce 2019, kdy dosáhly podílu 84,35 % všech příjmů daňových. Konkrétně má město v rámci sdílených daní největší příjmy z DPH. Tato daň v rámci celkových daňových příjmů tvoří v průměru 37,76 %, v roce 2018 to bylo dokonce 40,13 %.

V průběhu analyzovaných let lze u daně z přidané hodnoty pozorovat poměrně velké nárůsty ve výši jejich příjmů. Důvodem je to, že daň z přidané hodnoty prošla ve dvou analyzovaných letech změnou týkající se rozpočtového určení daní. Jednalo se o dvě novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, které nabily účinnosti v roce 2017 a v roce 2018. V roce 2017 byla uvedena změna, která u této daně zvýšila podíly na celkovém hrubém výnosu na 21,4 % z původních 20,83 %.¹²⁸ O rok později došlo opět k navýšení těchto podílů u stejného typu daně. Tentokrát bylo schváleno navýšení podílu u DPH z 21,4 % na 23,58 %. Současně také došlo u sdílených daní k navýšení váhy kritéria počtu dětí a žáků ze 7 % na 9 %, to znamenalo vyšší příjmy pro obce, které mají zřízené základní a mateřské školy.¹²⁹ DPH představuje v průběhu let podíl 42,36 % z celkových sdílených daní.

Daň z příjmu FO, zaznamenala také každý rok navýšení příjmů. Nejednalo se o tak velké částky, jako to mu bylo u DPH. Také u této daně z příjmu neproběhlo žádné skokové navýšení, spíše se jedná o úměrné navyšování. Příjmy z daně z příjmů právnických osob byly v prvních dvou letech téměř totožné. Jako u jediného typu sdílené daně byl u nich zaznamenaný nepatrný pokles, a to v roce 2017. V roce 2019 ojediněle došlo k výraznějšímu růstu u daně z příjmů PO.

Další větší položku daňových příjmů tvoří příjmy z daně z hazardních her. Od roku 2017 obcím náleží podíl na výnosu daně z hazardu, a to podle zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, který přinesl přísnější regulaci hazardu. Dříve tuto problematiku řešil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.¹³⁰ Příjmy z loterií byly zaznamenávány do seskupení položek ostatní odvody z vybraných činností a služeb. Příjmy z hazardu mají na celkových příjmech rozpočtu města průměrný podíl téměř 8 %.

Ostatní druhy daňových příjmů pro město představují stabilní příjmy, které se v průběhu let příliš nemění. Co se týká místních poplatků, tak příjmy z nich se pohybují pořád ve skoro stejné výši a na celkových daňových příjmech tvoří podíl v průměru

¹²⁸ *Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>

¹²⁹ *Poslanci schválili pro města a obce větší podíl na příjmech z DPH. Jde o více než 8 miliard korun ročně* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2146821-poslanci-schvalili-pro-mesta-a-obce-vetsi-podil-na-prijmech-z-dph-jde-o-vice-nez-8>

¹³⁰ *Zdanění hazardu v podobě nové právní úpravy. PRAVNÍ PROSTOR* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/financni-pravo/zdaneni-hazardu-v-podobe-nove-pravni-upravy>

pouhých 3,61 %. Podobně jsou na tom také příjmy ze správních poplatků. Rozdíly v jejich výši jsou sice o něco vyšší, než tomu je u místních poplatků, ale pořád lze říci, že jsou příjmy z těchto poplatků dlouhodobě stabilní. Procentuálně se správní poplatky na celkových daňových příjmech podílejí méně než místní poplatky. V průměru dosáhly podílu 2,78 % celkových daňových příjmů. Příjmy z daně z nemovitých věcí se v průběhu let také nijak výrazně nemění. Důvodem je stejná sazba daně, která nebyla ve městě dlouhodobě zvyšována. Z celkových daňových příjmů tvoří daň z nemovitých věcí průměrný podíl 4,01 %.

Poslední daňové příjmy města, které tvoří pouze jejich zanedbatelnou část jsou poplatky a odvody v oblasti ŽP a ostatní odvody z vybraných činností a služeb. V této oblasti město nemá téměř žádné příjmy. Pouze v roce 2018 město zaznamenalo výrazně vyšší částku u poplatků v oblasti ŽP. Patří tam například odvody za odnětí ze zemědělského půdního fondu. Mezi ostatní odvody spadají například příjmy z úhrad za dobývání nerostů a poplatky za geologické práce.¹³¹

8.3.4. Místní poplatky

Druhy zavedených místních poplatků a příjmy z nich zobrazuje tab. č. 14.

Tab. č. 14: Místní poplatky v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh místního poplatku	2016	2017	2018	2019
Za komunální odpad	23 906	24 248	23 939	24 088
Ze psů	1 294	1 320	1 311	1 335
Za užívání veř. prostranství	1 306	1 203	958	1 067
Celkem	26 506	26 771	26 208	26 490

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Město Prostějov vybírá pouze tři druhy místních poplatků. Občané musí platit poplatek ze psů, poplatek za komunální odpad a poplatek za pronájem veřejného prostranství. Z pohledu výnosu je pro město nejdůležitější poplatek za komunální odpad, ze kterého mu v průběhu let plynou největší příjmy. U místních poplatků jsou příjmy v průběhu let stabilní, je patrné pouze mírné zvýšení u každého druhu. Město z těchto poplatků nemá velké příjmy, tvoří v průměru pouze 3,61 % celkových daňových příjmů.

¹³¹ ROZKLÍKÁVACÍ ROZPOČET: Statutární město Prostějov [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <http://rozpocet.prostejov.eu/>

Stále se ale jedná o potřebné finanční prostředky pro financování činností města. Místní poplatky se drží v průběhu let na stejné úrovni z důvodu, že město u žádného z nich dlouhodobě nezvyšovalo jejich sazbu. U poplatku za komunální odpad se sazba nezvyšovala od roku 2013. V současné době tedy tento poplatek činí 600 Kč. Občané nad 65 let mají úlevu od poplatku ve výši 108 Kč, zaplatí tedy 492 Kč. Město Prostějov má v rámci poplatku za komunální odpad nejnižší sazbu ze všech okresních měst v Olomouckém kraji.¹³²

Co se týká poplatku ze psů, tak jeho sazby zůstávají ve městě také dlouhodobě na stejné úrovni. Ve sledovaném období platily pro občany města Prostějova následující sazby. Pokud má držitel psa sídlo v domě s více než dvěma byty, zaplatí za prvního psa 1 000 Kč, za druhého a každého dalšího psa pak 1 500 Kč. Pokud držitel bydlí v domě s nejvýše dvěma byty, zaplatí za prvního psa 500 Kč, za druhého a každého dalšího psa zaplatí 750 Kč. Pro držitele psa, který je poživitelem jakéhokoliv druhu důchodu, potom platil do roku 2019 poplatek za prvního psa 200 Kč, za druhého a každého dalšího psa 300 Kč.¹³³

Sazby u poplatků za užívání veřejného prostranství jsou u každé položky této kategorie poplatku různé. Ve městě jsou jejich sazby odstupňovány podle umístění veřejného prostranství do 3 zón. Poplatky za užívání veřejného prostranství vybírá město podle zákona o místních poplatcích například za

- provádění výkopových prací,
- umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb,
- umístění stavebních nebo reklamních zařízení,
- umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí,
- umístění skládek,
- vyhrazení trvalého parkovacího místa.¹³⁴

¹³² *Informace k místnímu poplatku za komunální odpad* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/aktuality-archiv/informace-k-mistnimu-poplatku-za-komunalni-odpad-1.html>

¹³³ *Vyhláška č. 8/2010: o místním poplatku ze psů* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/obcan/pravni-predpisy-mesta/vyhlaske-archiv/vyhlaske-c-8-2010.html>

¹³⁴ *Místní poplatek za užívání veřejného prostranství* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/redakce/index.php?tree=258&lanG=cs&slozka=128789&sit=879&>

8.3.5. Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy sice obecně patří k méně důležitým příjmům rozpočtu obce, ale z hlediska jejich výše patřily ve třech ze čtyř zkoumaných let k druhým nejvyšším příjmům po příjmech daňových. Jejich podrobnější členění je znázorněno v tabulce č. 15.

Tab. č. 15: Struktura nedaňových příjmů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh nedaňového příjmu	2016	2017	2018	2019
Příjmy z vlastní činnosti	110 792	98 390	106 404	112 972
Přijaté sankční platby a vratky transferů	6 179	9 558	6 818	7 850
Příjmy z prodeje nekapitál. majetku	8 477	12 664	23 620	10 742
Přijaté splátky půjčených prostředků	1 375	216	190	182
Celkem	126 823	120 828	137 032	131 746

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V rámci nedaňových příjmů byly pro město ve všech čtyřech sledovaných letech nejdůležitější příjmy z vlastní činnosti. Do tohoto seskupení položek spadají například příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z pronájmu majetku nebo výnosy z finančního majetku. Na druhém místě jsou pak příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy. Ty první zmíněné tvoří na celkových nedaňových příjmech podíl v průměru kolem 84,04 %, s největším podílem v roce 2019 – 85,75 %, naopak s nejnižším v roce 2018 – 77,65 %. V rámci příjmů z vlastní činnosti má město nejvyšší příjmy za pronájem svého majetku, konkrétně z pronájmu nemovitostí a jejich částí. Na druhém místě jsou příjmy z poskytování služeb a výrobků. Jedná se například o správu a údržbu majetku města, kam patří dodávka tepla a teplé užitkové vody do bytů, zajišťování služeb do bytů, revize, dále elektrická energie, úklid, hřbitovní služby a tak dále.¹³⁵

Příjmy z pronájmu má město za pronájem bytových, nebytových a ostatních prostor, dále za pronájem pozemků a v neposlední řadě také za pronájem movitých věcí. Tam spadají například příjmy z pronájmu stánků (vánoční a velikonoční jarmark,

¹³⁵ BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

Hanácké slavnosti), pronájem movitých věcí Národnímu domu k provozování restaurace nebo pronájem movitých věcí na městské tržnici.¹³⁶

Obecně nedaňové příjmy nezaznamenaly v průběhu analyzovaných let velké rozdíly v jejich výši. Mezi těmito roky docházelo střídavě k jejich nárůstu a poklesu. Jediný větší nárůst byl v roce 2018, kdy byl zaznamenán růst o téměř 17 mil. Kč v porovnání s rokem 2017.

Za zmínku stojí ještě seskupení položek příjmy z prodeje nekapitálové majetku a ostatní nedaňové příjmy. Kategorie příjmy z nekapitálového majetku se dále dělí ještě na ostatní nedaňové příjmy. V rámci prodeje nekapitálové majetku má město pouze zanedbatelné příjmy, například za prodej propagačních předmětů v rámci Turistického informačního centra. Co se ale týká ostatních nedaňových příjmů, tak tam jsou příjmy výrazně vyšší. Do těchto příjmů spadá zejména vyplacené pojistné plnění z pojistných událostí, například pokud je město postiženo vichřicemi či požárem.¹³⁷

8.3.6. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy patří mezi nejméně důležité příjmy rozpočtu města, protože z nich proudí nejmenší částky v porovnání s ostatními druhy příjmů. Konkrétní částky, jednotlivých kategorií z těchto příjmů z roků 2016–2019 zobrazuje následující tabulka.

Tab. č. 16: Struktura kapitálových příjmů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh kapitálového příjmu	2016	2017	2018	2019
Prodej pozemků	1 433	6 797	88 555	20 244
Prodej DM	526	838	2 796	0
Příspěvky na pořízení DM	300	0	0	0
Prodej ostatního hm. DM	165	1	93	60
Celkem	2 424	7 636	91 444	20 304

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Ve všech čtyřech letech mělo město v rámci kapitálových příjmů největší příjmy z prodeje pozemků. Na druhém místě byly potom příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí. Jednalo se ale o příjmy pouze v malé výši, které v zásadě neovlivňují

¹³⁶ BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

¹³⁷ Tamtéž

rozpočet města. V prvních dvou sledovaných letech patřily kapitálové příjmy pouze k zanedbatelným příjmům města.

V porovnání s ostatními sledovanými roky mělo město v roce 2018 nezvykle velké kapitálové příjmy. Tyto příjmy plynuly z prodeje pozemků. Město oslovila firma DGPack, s.r.o. Praha, která vyrábí obaly na potraviny a nápoje, se zájmem postavit v průmyslové zóně města nový výrobní areál. Město za prodej těchto pozemků získalo částku kolem 37 mil. Kč. V tomto roce město dále prodalo v průmyslové zóně pozemky dalším dvěma firmám, a to v celkové hodnotě 43,5 mil. Kč. Větší příjmy mělo město tomto roce i z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí, a to z důvodu, že v tomto roce uzavřelo dvě kupní smlouvy na prodej majetku v celkové částce téměř 2,8 mil. Kč.¹³⁸ Je důležité zmínit, že s těmito příjmy nebylo ve schváleném rozpočtu počítáno, a to z důvodu, že nebylo jasné, kdy dojde k podpisu smluv ohledně těchto prodejů. Díky neočekávaným příjmům z prodeje těchto pozemků mohlo město snížit plánovaný schodek rozpočtu o miliony korun.¹³⁹

V roce 2019 kapitálové příjmy klesly, ale jejich výše byla v porovnání s prvními dvěma analyzovanými lety pořád poměrně vysoká. Město mělo vysoké příjmy opět z prodeje pozemků. Sice se nejednalo o tak velké částky jako v roce 2018, ale i tak je vhodné uvést nejdůležitější prodej pozemku v průmyslové zóně, a to společnosti PS PLASTY CZ, s.r.o., za částku 13,4 mil. Kč.¹⁴⁰

8.3.7. Přijaté transfery

Posledním druhem rozpočtových příjmů jsou přijaté transfery, které jsou v pořadí třetími nejvyššími příjmy města za příjmy daňovými a nedaňovými. Jejich struktura je zachycena v tabulce níže.

¹³⁸ KATOLICKÁ, Olga. *Kronika města Prostějova 2018* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostějov.eu/filemanager/files/435081.pdf>

¹³⁹ Tamtéž

¹⁴⁰ BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostějov.eu/filemanager/files/889239.docx>

Tab. č. 17: Skutečné přijaté transfery v letech 2016-2019 (v tis. Kč)

Druhy transferu	2016	2017	2018	2019
Neinvestiční přijaté transfery	72 781	89 631	96 872	132 253
Investiční přijaté transfery	602	9 543	19 812	42 427
Celkem	73 383	99 174	116 684	174 680

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Celkově měly dotace v analyzovaných letech rostoucí tendenci. V roce 2019 dosáhly obě kategorie přijatých transferů nejvyšších příjmů ze všech analyzovaných let. V rámci dotací plynou městu v průběhu let vyšší příjmy z neinvestičních dotací. Ty zaznamenaly nejvyšší růst ve výši příjmů v roce 2019, kdy se jejich příjem zvýšil o zhruba 35 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků v oblasti neinvestičních dotací má město ze státního rozpočtu. Jedná se například o dotace na výkon státní správy nebo na sociální a péčovskou péči. Dále přijímá neinvestiční dotace od Olomouckého kraje, tam se jedná o dotace pro Městskou knihovnu, dále také na kulturní akce jako jsou Wolkrův Prostějov nebo Hanácké slavnosti. Jako poslední tam spadají také dotace od obcí. Ty představují příjmy z veřejnosprávních smluv o zajišťování výkonu přenesené působnosti na úseku projednávání přestupků.¹⁴¹

Investiční přijaté transfery městu pomáhají financovat důležité investiční projekty. V průběhu sledovaného období město využívalo na financování těchto projektů zejména vlastní zdroje. To znamená, že investiční dotace přinesly městu pouze zanedbatelné příjmy, a to hlavně v prvních dvou letech analyzovaného období. Nejnižší přijaté investiční dotace mělo město v roce 2016, kdy tvořily pouze 0,82 % celkových přijatých dotací. V průběhu let se město začalo více zapojovat do dotačních programů, a tak v roce 2019 dosáhly investiční transfery na těch celkových podílu 24,29 %. V tomto roce také zaznamenaly tyto příjmy velký nárůst, konkrétně se jednalo o nárůst o 114,15 % oproti roku 2018. V případě investičních dotací má město také největší dotace ze státního rozpočtu. Na druhém místě jsou opět dotace z Olomouckého kraje. Dále tam spadají investiční transfery ze státních fondů, ze kterých má město ale pouze minimální příjmy. Celkově představují investiční přijaté transfery pro město poměrně kolísavé příjmy.

¹⁴¹ BACHANOVÁ, Jana. Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019 [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

8.4. Analýza výdajové stránky rozpočtu v letech 2016–2019

Tato část se zabývá strukturou výdajů rozpočtu města v letech 2016–2019. Nejprve je analyzován vývoj celkových výdajů v průběhu let, dále pak srovnání plánovaných a skutečných výdajů rozpočtů města. Dále jsou zde podrobněji rozebrány obě kategorie výdajů podle druhového třídění, tedy výdaje běžné a kapitálové.

8.4.1. Struktura celkových výdajů – druhové třídění

Celkové výdaje a výdaje podle jednotlivých tříd druhového třídění rozpočtové skladby jsou rozebrány v tabulce č. 18.

Tab. č. 18: Skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Výdaje	2016	2017	2018	2019
Běžné	658 527	698 620	758 494	888 014
Kapitálové	159 385	257 005	375 596	304 481
Celkem	817 912	955 625	1 134 090	1 192 495

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

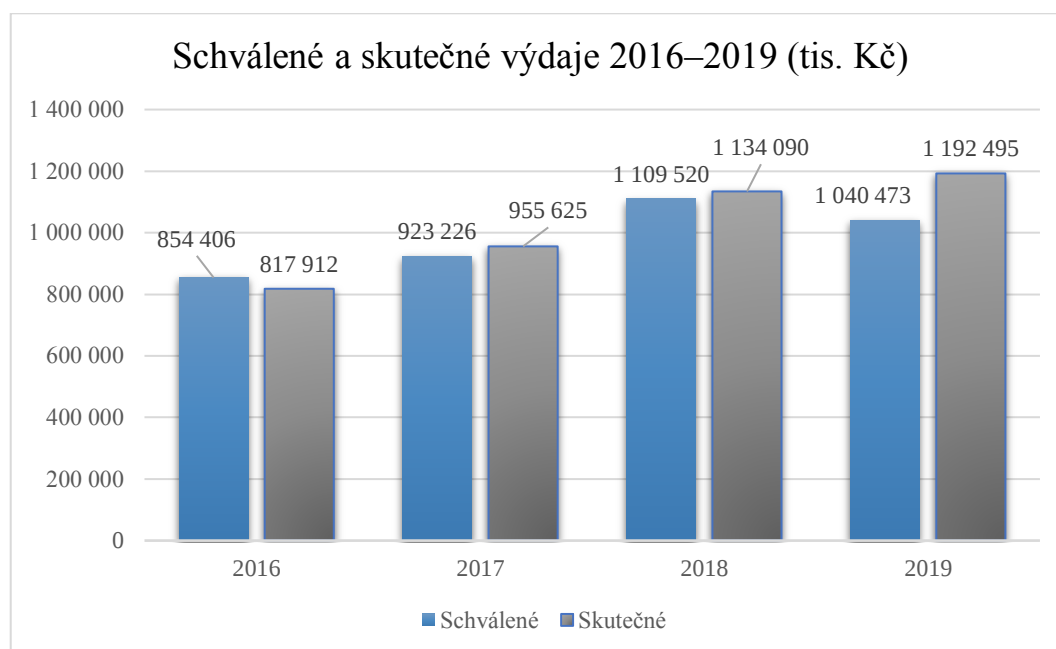
Výše celkových výdajů se v průběhu sledovaných let každým rokem zvyšovala. Ke zvyšování výdajů docházelo ve všech letech u běžných výdajů. Kapitálové výdaje byly vyšší v prvních třech letech, ale v posledním roce naopak zaznamenaly pokles, a to o 69,1 mil. Kč. Běžné výdaje rostly v průběhu let poměrně úměrným tempem. Výjimkou byl rok 2019, ve kterém tyto výdaje skokově vzrostly, konkrétně o 17,08 % oproti roku 2018.

Z celkových výdajů představují větší část výdaje běžné. Jedná se o finanční prostředky vynaložené na zabezpečení běžného provozu obce. Největší podíl na celkových výdajích měly běžné výdaje v roce 2016, to dosáhly podílů 81 %, nejméně naopak v roce 2018, kdy to bylo pouhých 67 % celkových výdajů. V průměru tvořily v letech 2016–2019 podíl ve výši 73,75 % celkových výdajů. Celkové výdaje zaznamenaly v průběh let růst v průměru o 13,61 %. Největší rozdíl byl mezi roky 2017 a 2018, kdy se výdaje zvýšily o 18,86 %. Na druhou stranu nejnižší nárůst byl v roce 2019, a to z důvodu poklesu výše kapitálových výdajů. Celkové výdaje se zvýšily o pouhých 5,15 % ve srovnání s rokem 2018.

8.4.2. Schválené a skutečné výdaje rozpočtu

Zde jsou rozebrány výdaje rozpočtu schválené zastupitelstvem města s výdaji, které město skutečně v jednotlivých letech vynaložilo. Jako první jsou rozebrány rozdíly v celkových výdajích a následně jsou ještě tyto rozdíly podrobněji analyzovány podle jednotlivých druhů výdajů. Odchyly mezi plánovanými a skutečnými příjmy jsou porovnány v následujícím grafu.

Graf č. 4: Schválené a skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

U výdajové stránky rozpočtu nejsou tak velké rozdíly mezi schválenými a skutečnými částkami jako tomu bylo u příjmů. Graf ukazuje, že jediným rokem, ve kterém byly naplánované výdaje vyšší než ty skutečné, byl rok 2016. V tomto roce vykazoval závěrečný účet celkové výdaje téměř o 36,5 mil. Kč nižší, než město původně plánovalo. V ostatních letech pak byly skutečné výdaje vyšší než ty schválené. Nejlépe se městu podařilo vyčíslit výdaje v roce 2018, kdy byl rozdíl mezi schválenými a skutečnými výdaji nejnižší – 22,5 mil. Kč. V roce 2017 byl tento rozdíl o něco vyšší – 32,4 mil. Kč. V roce 2019 se pak rozdíl mezi schválenými a skutečnými výdaji mnohonásobně navýšil. Skutečné výdaje ve výsledku převýšily ty schválené o více než 152 mil. Kč.

Tab. č. 19: Schválené a skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Výdaj	2016		2017		2018		2019	
	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.	Schvál.	Skut.
Běžný	693 436	658 527	713 276	698 620	779 083	758 494	842 339	888 014
Kapitálový	160 970	159 385	209 950	257 005	330 437	373 596	198 134	304 481
Celkem	854 406	817 912	923 226	955 625	1 109 520	1 132 090	1 040 473	1 192 495

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Bližší rozbor výdajů rozpočtu ukazuje, že velké rozdíly v plánovaných a skutečných příjmech jsou v kategorii výdajů kapitálových. Skutečné kapitálové výdaje mají ve všech letech, kromě roku 2016, větší číselné hodnoty oproti původnímu plánu. V roce 2016 byl mezi plánem a skutečností pouze nepatrný rozdíl, zhruba 1,5 mil. Kč. V následujících letech již tedy byla situace opačná. V letech 2017 a 2018 se skutečné výdaje vyšplhaly na částky o zhruba 47 mil. Kč vyšší, než město původně předpokládalo. Velkého rozdílu mezi schválenými a skutečnými kapitálovými výdaji si lze všimnout i v posledním analyzovaném roce. V roce 2019 se plánované a skutečné kapitálové výdaje lišily o rekordních 106,3 mil. Kč. Bylo to způsobeno tím, že mnohé stavební investice realizované v tomto roce vyžadovaly daleko větší množství peněžních prostředků, než jaké město původně předpokládalo. Jako příklad lze uvést rekonstrukci ulice Plumlovská nebo vybudování nového dopravního terminálu na Floriánském náměstí. Na každou z těchto stavebních investic měly být v roce 2019 vynaloženy výdaje v hodnotě 30 mil. Kč. V závěrečném účtu města jsou ale výdaje u obou investic o více než 20 mil. Kč vyšší.¹⁴² Stejně tak skutečné výdaje zvyšují stavební investice, o kterých město rozhodlo až v průběhu rozpočtového roku, a tak nemohly být výdaje na jejich vynaložení součástí schváleného rozpočtu.

Naopak běžné výdaje byly ve skutečnosti nižší ve všech letech, s výjimkou roku 2019. Rokem, ve kterém se podařilo běžné výdaje nejvíce snížit, byl rok 2016. V tomto roce byly skutečné výdaje o 34,9 mil. Kč nižší, než v jaké výši je zastupitelstvo města schválilo. V následujících dvou letech mělo město také skutečné výdaje nižší než ty schválené. V roce 2017 byly skutečné výdaje nižší o 14,7 mil. Kč, v roce 2018 pak o 20,6 mil. Kč. V posledním sledovaném roce se tedy situace obrátila a běžné výdaje města byly o 45,7 mil. Kč vyšší, než město schválilo. V rámci běžných výdajů prošly největší změnou

¹⁴² BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

neinvestiční transfery spolkům. Tyto výdaje nejsou obsaženy ve schváleném rozpočtu, protože o nich zastupitelstvo rozhoduje až v průběhu roku. Na podporu spolků bylo v roce 2019 vynaloženo necelých 24 mil. Kč. Další větší změny nastaly v seskupení položek neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům, přesněji jde o položku neinvestiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím, kde město vynaložilo výdaje v hodnotě 30,74 mil. Kč. V této položce původně nebyly schváleny žádné výdaje. Jako poslední se také městu oproti plánu zvedly výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje, rozdíl byl 27,4 mil. Kč oproti schválenému rozpočtu.¹⁴³

8.4.3. Běžné výdaje

Podrobné členění skutečně vynaložených běžných výdajů v analyzovaných letech rozebírá následující tabulka.

Tab. č. 20: Struktura běžných výdajů rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh běžného výdaje	2016	2017	2018	2019
Platy a podobné výdaje	186 902	197 626	208 494	233 604
Neinvestiční nákupy	320 883	328 647	349 698	426 373
Transfery soukromopráv. subj.	32 898	31 944	35 371	45 510
Transfery veřejnoprávním subj.	111 935	133 860	161 032	176 980
Transfery obyvatelstvu	3 163	3 855	3 739	4 841
Transfery a platby do zahraničí	0	0	0	257
Neinvestiční půjčené prostředky	251	176	160	382
Ostatní neinvestiční výdaje	2 495	2 511	0	66
Celkem	658 527	698 620	758 494	888 013

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno u běžných výdajů dochází v průběhu let k jejich neustálému navyšování. V oblasti běžných výdajů tvoří ve všech letech nejvyšší částky výdaje na neinvestiční nákupy. Dosahují tedy nejvyššího podílu na celkových běžných výdajích města. Tyto výdaje tvoří na celkových výdajích v průběhu let velmi stabilní podíl ve výši 46–49 %. V rámci kategorie neinvestiční nákupy a související výdaje, má město nejvyšší výdaje na nákup služeb. Ty průměrně tvoří více jak polovinu veškerých výdajů v seskupení položek neinvestiční nákupy. V této kategorii město nejvíce utratí zejména za

¹⁴³ MONITOR: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

sběr a svoz komunálních odpadů, za péči o veřejnou zeleň, čištění města – komunikace a mnohé další. První tři roky rostly výdaje na neinvestiční nákupy poměrně mírným tempem, naopak v posledním analyzovaném roce je patrný poměrně výraznější nárůst v této oblasti výdajů. V roce 2019 se zmíněné výdaje zvýšily o částku 76,7 mil. Kč. Bylo to z důvodu zvýšení výdajů v podseskupení položek ostatní nákupy, jednalo se o zvýšení výdajů na opravy a udržování majetku.

Na druhém místě jsou výdaje na platy a podobné související výdaje, kam kromě platů patří například výdaje na povinné pojistné placené zaměstnavatelem. Právě platy patří v tomto seskupení položek k nejvyšším výdajům a tvoří více než 65 % výdajů v tomto seskupení. Následovány jsou právě výdaji na pojistné placené zaměstnavatelem. Velké částky tvoří také výdaje v seskupení položek transfery veřejnoprávním subjektům. V této kategorii město vynakládá nejvíce výdajů na neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím.

Z hlediska běžných výdajů jsou pro obce nejdůležitější výdaje, které jsou v tabulce uvedeny na prvních čtyřech místech. Zbylé kategorie tvoří už pouze doplňkové výdaje, jejichž výše se v jednotlivých letech může poměrně lišit. Příkladem mohou být například dary obyvatelstvu, náhrady mezd v době nemoci nebo transfery do zahraničí, které město vynaložilo pouze v roce 2019. Město Prostějov například poskytlo peněžní dar ve výši 10 000 EUR městu Prešov na pomoc lidem a rodinám v nouzi po výbuchu plynu a následném požáru v panelovém domě.¹⁴⁴

8.4.4. Kapitálové výdaje

Vývoj a strukturu kapitálových výdajů ve sledovaném období popisuje tabulka č. 21.

¹⁴⁴ KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/992304.pdf>

Tab. č. 21: Struktura kapitálových výdajů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Druh kapitálového výdaje	2016	2017	2018	2019
Investiční nákupy a souvis. výdaje	154 639	243 236	367 387	301 939
Investiční transfery	4 746	13 770	6 209	2 492
Investiční půjčené prostředky	0	0	0	50
Celkem	159 385	257 006	373 596	304 481

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Ve třídě kapitálových výdajů město vynaloží téměř veškeré finanční prostředky na investiční nákupy a související výdaje. Z tohoto seskupení jsou téměř veškeré finanční prostředky použity na investiční projekty města. Lze vidět, že v rámci této oblasti mají výdaje stoupající tendenci, zejména pak v roce 2018, kdy tyto výdaje vzrostly o 124 mil. Kč v porovnání s rokem 2017. V roce 2019 sice došlo k poklesu tohoto typu kapitálových výdajů, ale pořád dosahovaly vysoké hodnoty v porovnání s prvními dvěma lety. Pokles ve výši kapitálových výdajů byl v roce 2019 způsobený menším investováním jak do stavebních investic, tak i menším investováním do pozemků. Konkrétně město vynaložilo na investice do pozemků o 16,66 mil. Kč méně, než v roce 2018.

Dále do kapitálových výdajů patří také investiční transfery. Tato oblast tvoří pro město velký podíl kapitálových výdajů. Výjimku tvoří pouze rok 2017, kdy výdaje na investiční transfery poměrně skokově vzrostly. V tomto roce bylo vyčleněno více peněžních prostředků na investiční transfery spolkům. Dále do kategorie investičních transferů spadají zejména investiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím.¹⁴⁵

Do kapitálových výdajů spadají také výdaje na investiční půjčené prostředky. Patří tam půjčené prostředky neziskovým a podobným organizacím. Město mělo v této oblasti výdaje pouze v roce 2019, a to z důvodu, že byla poskytnuta návratná finanční výpomoc Národnímu domu Prostějov, o.p.s., která sloužila na nákup pokladního systému a myčky.¹⁴⁶

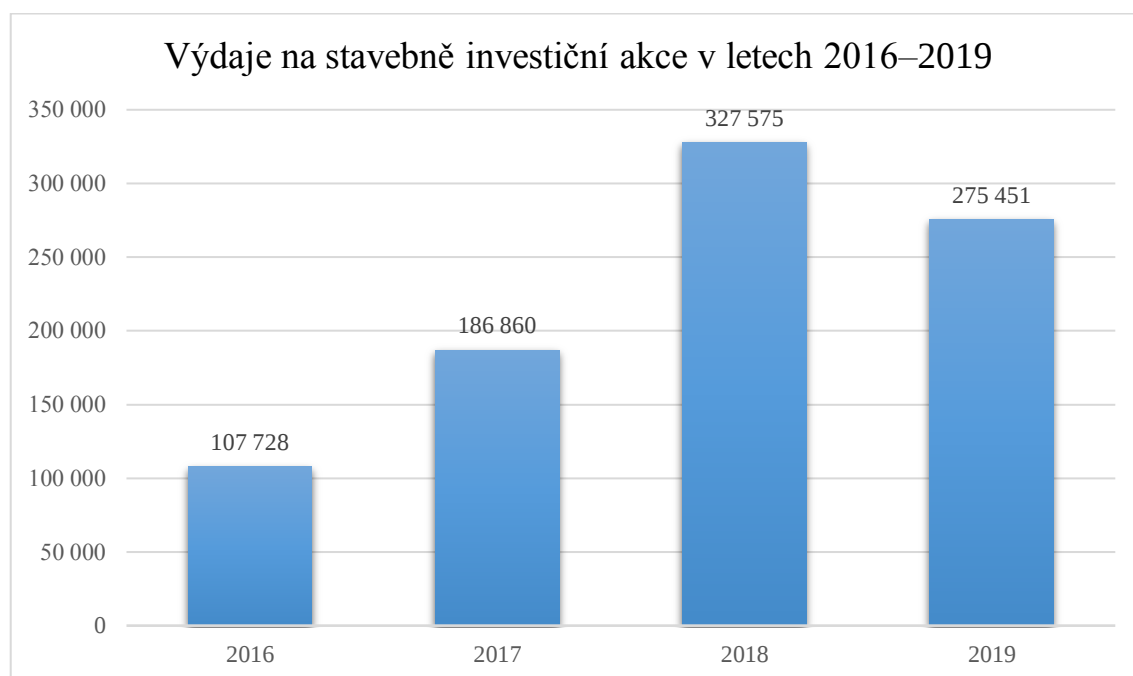
¹⁴⁵ MONITOR: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

¹⁴⁶ KATOLICKÁ, Olga. KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2019 [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/992304.pdf>

8.5. Výdaje na stavební investice v letech 2016–2019

Výdaje na investiční činnost města mají v průběhu let rostoucí charakter. Zvláště v posledních dvou letech sledovaného období došlo k výraznému navýšení stavebně investičních akcí města v porovnání s prvním rokem sledovaného období.

Graf č. 5: Výdaje vynaložené na stavební investice v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V rámci seskupení položek investiční nákupy plynou téměř veškeré finanční prostředky na stavební investice města. Nejvíce těchto výdajů vynaložilo město v roce 2018, kdy se výdaje na investiční akce vyšplhaly na částku 327,6 mil. Kč. Druhou nejvyšší částku vyčlenilo město roce 2019, kdy výdaje na stavební práce činily 275,5 mil. Kč, bylo to tedy o 52,12 mil. Kč méně, než v roce 2018.

8.5.1. Rok 2016

Tento rok nebyl rokem velkých stavebních akcí. Na investičně stavební práce bylo z rozpočtu města vyčleněno téměř 107,7 mil. Kč. Jednalo se o nejnižší částku vynaloženou na investice v průběhu sledovaného období. Třetina těchto kapitálových výdajů byla použita na přípravu velkých investičních projektů, tedy na jejich projektovou dokumentaci. Největším připravovaným projektem byla revitalizace sídliště Šárka, která byla rozdělena do šesti etap. Celý projekt byl rozdělen do čtyř období a město na něj vynaložilo zhruba 70 mil. Kč. Dále tyto výdaje plynuly na přípravu projektů úpravy

nádvoří prostějovského zámku, na výstavbu komunitního domu pro seniory či obnovu koupaliště v územní části Vrahovice.¹⁴⁷

Významnou investiční akcí v roce 2016 tedy byla první etapa regenerace nejstaršího sídliště v Prostějově, sídliště Šárka. Tento projekt začal stavebními úpravami v západní části sídliště, šlo o rekonstrukci parkoviště, komunikací, chodníků, osvětlení a tak dále. Celkově město za tento projekt zaplatilo v tomto roce 14 mil. Kč. Dále město vynaložilo 16,5 mil. Kč na rekonstrukci severozápadního a jižního křídla prostějovského zámku, jednalo se o práce v interiérech zámku. Jako poslední lze zmínit rekonstrukci šaten na zimním stadionu. Rekonstruovalo se sociální zařízení, vstupní prostory a interiéry, celková částka byla 6,5 mil. Kč.¹⁴⁸

8.5.2. Rok 2017

V tomto roce mělo město na investice vymezeno celkem asi 189 mil. Kč, což v porovnání s rokem minulým znamenalo poměrně velký nárůst. Rok 2017 byl rokem, ve kterém město hodně investovalo do regenerace sídlišť. V první řadě se jednalo o regeneraci sídliště Tylova, do kterého město v tomto roce investovalo 13,2 mil. Kč. Následovala také druhá a třetí etapa regenerace sídliště Šárka, s celkovou částkou 19 mil. Kč. Povedlo se také dokončit projektovou dokumentaci na důležitou rekonstrukci Národního domu, zpracování dokumentace město stálo 1,6 mil. Kč. Dále lze zmínit také rekonstrukci budovy v ulici Vápenice, která slouží městské policii, tato oprava stála 5,1 mil. Kč.¹⁴⁹

8.5.3. Rok 2018

Město Prostějov provedlo v roce 2018 investičně stavební práce za rekordních 327, 6 mil. Kč. Jednalo se o více než 75% nárůst ve srovnání s rokem 2017. V tomto roce začala výstavba komunitního domu pro seniory na ulici Sušilova. Součástí tohoto domu je 27 dvoupokojových bytů, kdy ke každému z nich je současně vybudováno parkovací místo v technickém podlaží. Cena za tuto výstavbu se v roce 2018 vyšplhala na zhruba 61 mil. Kč. Jako další prošel rekonstrukcí Dům dětí a mládeže Vápenice (DDM). Již delší dobu byla plánovaná rekonstrukce rozvodů a střešních krytin. Bylo také připraveno zázemí pro

¹⁴⁷ KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2016* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/301394.doc>

¹⁴⁸ Tamtéž

¹⁴⁹ KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2017* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/391041.pdf>

vybudování tělocvičny, kterou město plánuje v brzké době vybudovat. Celková rekonstrukce stála zhruba 57 mil. Kč. Pokračovala také další etapa regenerace sídliště Šárka, která město v roce 2018 stála 20 mil. Kč.¹⁵⁰

V tomto roce se také začalo s obnovou Národního domu, která je nejrozsáhlejší v jeho novodobé historii. Národní dům patří mezi nejvýznamnější památky města Prostějova, pořádají se zde kulturní a společenské akce. Již delší dobu měl Národní dům problém se zatékáním při prudkých deštích, které způsobily značné škody, zničily například oponu divadla.¹⁵¹ Na rekonstrukci byla v roce 2018 vynaložena částka celkem 16 mil. Kč. Celková částka se pohybovala kolem 72 mil. Kč. Téměř celá obnova je ale hrazena dotací od Ministerstva pro místní rozvoj, které na rekonstrukci poskytlo 62 mil. Kč. Zbylé finanční prostředky poskytlo město.

Velice důležitá byla rekonstrukce koupaliště v územní části Vrahovice. Jedná se o koupaliště, které od roku 1956 nezměnilo svoji podobu, v minulosti zde probíhaly pouze menší opravy. Koupaliště bylo již v havarijním stavu, a tak se konečně dočkalo nové podoby. Celkem jeho obnova stála téměř 80 milionů korun, z toho v roce 2018 bylo vynaloženo 51 mil. korun.¹⁵² Veškeré finanční prostředky na tuto rekonstrukci šly z vlastních zdrojů města.

8.5.4. Rok 2019

V posledním sledovaném roce město uskutečnilo stavební investice v celkové výši 275,5 mil. Kč. Bylo to tedy o 52,12 mil. méně, než v roce 2018, ale pořád se v porovnání s prvními dvěma roky jednalo o výrazné navýšení těchto výdajů. Mezi největší investiční akce roku 2019 patřily rekonstrukce ulice Plumlovská a rekonstrukce Floriánského náměstí. Oprava Plumlovské ulice stála celkem 65,19 mil. Kč, z toho město vynaložilo 55 mil. Kč právě v roce 2019. Tato investiční akce byla financována z vlastních zdrojů města. Druhou významnou investiční akcí, co se týče objemu částky, byla oprava Floriánského náměstí. Na financování tohoto projektu se město nepodílelo samo, byl

¹⁵⁰ KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/435081.pdf>

¹⁵¹ *Prostějov chystá opravu secesního Národního domu. Za 100 milionů korun* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1808933-prostejov-chysta-opravu-secesniho-narodniho-domu-za-100-milionu-korun>

¹⁵² *Rekonstrukce vrahovického koupaliště finišuje. Kdy otevře?* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/rekonstrukce-vrahovickeho-koupaliste-finisuje-kdy-otevire-20180806.html

spolufinancován dotací ve výši 26,2 mil. Kč. Jednalo se o dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu, která ale přišla až v roce 2020. Město tedy v roce 2019 vynaložilo na tuto rekonstrukci celkem 52,73 mil. Kč.¹⁵³

Dále se uskutečnila rekonstrukce bazénu na základní škole Dr. Horáka. Tento investiční projekt byl podpořen dotací z Olomouckého kraje ve výši 3,2 mil. Kč. Konkrétně byla tato dotace poskytnuta z Programu na podporu výstavby a rekonstrukcí sportovních zařízení v obcích Olomouckého kraje. Celkem tato rekonstrukce stála 15,73 mil. Kč. V tomto roce pokračovala také obnova Národního domu, na kterou v roce 2019 město vynaložilo 7,5 mil. Kč. Probíhala nadále také výstavba Komunitního domu Sušilova, která si v tomto roce vyžádala dalších 14,2 mil. Kč. Po čtyřech letech byla také dokončena revitalizace sídliště Šárka, která si v posledním roce oprav vyžádala z rozpočtu města částku 13,56 mil. Kč.¹⁵⁴

8.5.5. Problematika a budoucnost investičních akcí

Už roky se ve městě řeší situace s nedostatkem příležitostí pro koupání a plavání. V současné době se jediný krytý bazén nachází v městských lázních na Floriánském náměstí. To je pro okresní město nedostačující. Lázně jsou občany velice oblíbené kvůli jejich poloze, nacházejí se totiž v centru města. Bohužel se jedná o starou budovu, která nevyhovuje po technologické stránce a město se do její rekonstrukce pouštět nechce.

Již od roku 2016 zastupitelstvo projednávalo návrhy o výstavbě nového plaveckého bazénu, který měl vzniknout vedle současného aquaparku. Původně se plánovalo, že by mohl být dokončen již roce 2018. Bohužel v zastupitelstvu vznikly spory o podobně a velikosti bazénu, kdy veřejnost prosazovala delší dráhu bazénu, město ale bylo proti, a tak se projekt neustále posunoval. Kvůli pandemii Covid-19 se tento projekt definitivně pozastavil a není tedy jasné, kdy, a zda vůbec se město nového bazénu dočká.¹⁵⁵

¹⁵³ BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. 06. 05. 2020 [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

¹⁵⁴ Tamtéž

¹⁵⁵ *U akvaparku má vyrůst nový bazén. Hotov by mohl být už v roce 2018* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/u-akvaparku-ma-vyrust-novy-bazen-hotov-by-mohl-byt-uz-v-roce-2018-20160510.html

Další problémovou investiční akcí je oprava společenského domu KaS Centrum, který se nachází v centru města. Součástí domu je největší sál ve městě, ve kterém se koná nespočet kulturních akcí. O jeho rekonstrukci se hovoří už od roku 2011. V tomto roce bylo rozhodnuto, že bude společenský dům zbourán a město místo něj postaví sál nový někde na okraji města. Na jeho místě pak měla vzniknout nová obchodní galerie, která měla oživit často prázdné centrum města. Občané města byli výrazně proti tomuto rozhodnutí, mnoho lidí podepsalo petici na záchranu společenského domu.¹⁵⁶ Nakonec ze stavby nové nákupní galerie sešlo kvůli sporům mezi městem a firmou, která měla tuto stavbu realizovat. Tento konflikt bohužel zapříčinil to, že nemohly opravy domu začít dříve, a tak v průběhu let společenský dům dále chátral. Dobrou zprávou je, že vedení města po deseti letech o tomto projektu znovu hovoří. Město oznámilo, že je jeho oprava prioritou a přišlo dokonce se třemi návrhy, jak by tato rekonstrukce mohla vypadat.¹⁵⁷ Očekává se tedy, že se s jeho opravou začne v nejbližších letech.

V budoucnu budou investiční akce města značně omezené z důvodu pandemie Covid-19. V roce 2020 muselo město z důvodu očekávaného nižšího plnění příjmové stránky rozpočtu, přesunout některé investiční projekty až na rok 2021. Odložila se například rekonstrukce kuchyně Národního domu nebo regenerace sídliště Moravská. Dále také oprava prádelny hasičské zbrojnice Domamyslice a rekonstrukce sociálního zařízení Kina Metra 70.¹⁵⁸ Město očekává v roce 2021 propad příjmů ze sdílených daní o 13 % oproti rozpočtu z roku 2020. Dále město také očekává pokles příjmů investičních dotací. Objem výdajů, který má město v plánu použít na investiční akce pro rok 2021, je vyčíslený na částku 148,55 mil. Kč, což je nejnižší vynaložená částka na stavebně investiční činnost od roku 2016.¹⁵⁹

¹⁵⁶ *Kasko a okolí? Rozjíždí se byznys za miliardu!* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/kasko-a-okoli-rozjizdi-se-byznys-za-miliardu.html

¹⁵⁷ *Rekonstrukce kulturního domu postupuje do další fáze* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/aktuality-archiv/rekonstrukce-kulturniho-domu-postupuje-do-dalsi-faze.html>

¹⁵⁸ *Prostějov odloží část investic, třeba i opravu kuchyně Národního domu* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/prostejov-odlozi-cast-investic-treba-i-opravu-kuchyne-narodniho-domu-20200724.html

¹⁵⁹ *Schválený rozpočet města Prostějova pro rok 2021* [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/1124347.docx>

8.6. Ukazatelé Monitoringu hospodaření obcí

Jako poslední jsou součástí analýzy vybrané ukazatele Monitoringu hospodaření obcí. Jedná se o soustavu informativních a monitorujících ukazatelů, které Ministerstvo financí používá ke kontrole hospodaření jednotlivých obcí.

8.6.1. Dluhová služba

Dříve monitorovací ukazatel, který sloužil k regulaci zadluženosti obcí. Dnes se jedná pouze o informativní ukazatel. Ukazatel dluhové služby města Prostějova za roky 2016–2019 je vypočítán v tabulce níže.

Tab. č. 22: Ukazatel dluhové služby 2016–2019

Ukazatel	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	653 906	712 548	768 810	820 132
Nedaňové příjmy	126 823	120 828	137 032	131 745
Dotace	50 783	54 353	57 445	63 393
Dluhová základna	831 512	887 729	963 287	1 015 270
Úroky	0	0	0	0
Splátky jistin a dluhopisů	0	0	0	0
Leasing	0	0	0	0
Dluhová služba	0	0	0	0
Ukazatel dluhové služby	0%	0%	0%	0%

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Město Prostějov dlouhodobě hospodaří pouze z vlastních zdrojů. Veškeré půjčky a dluhy město splatilo v roce 2012, takže od té doby město hospodaří s nulovou zadlužeností. Z tohoto důvodu je ukazatel dluhové služby ve všech sledovaných letech roven nule. Lze ale předpokládat, že se tato skutečnost v budoucnu změní. Město plánuje v brzké budoucnosti již zmíněnou opravu společenského domu. Je vhodné tento plán města zmínit, protože jde o finančně náročný projekt a je velice pravděpodobné, že jej město bude financovat z externích zdrojů. Lze tedy předpokládat, že se ukazatel dluhové služby bude v příštích letech zvyšovat.

8.6.2. Pravidlo rozpočtové odpovědnosti

Tento monitorující ukazatel vyjadřuje, jaký má město podíl dluhů na průměru příjmů za poslední čtyři roky.

Tab. č. 23: Ukazatel rozpočtové odpovědnosti 2016–2019

Ukazatel	2 016	2017	2018	2019
Průměr příjmů za poslední 4 roky	838 739	875 739	941 159	1 014 388
Zadluženost	0	0	0	0
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (%)	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Ukazatel pravidla rozpočtové odpovědnosti byl do soustavy monitorujících ukazatelů přidán v roce 2017. V současnosti se jedná o nejdůležitější ukazatel, kterým Ministerstvo financí hodnotí hospodaření jednotlivých obcí. Jelikož město Prostějov vykazuje v průběhu let nulovou zadluženost, je jasné že i pravidlo rozpočtové odpovědnosti je rovno nule. Za hraniční je považována hodnota 60 %.

8.6.3. Běžná likvidita

Monitorující ukazatel běžné neboli celkové likvidity sleduje, jak je obec schopna uhradit své krátkodobé závazky.

Tab. č. 24: Ukazatel běžné likvidity v letech 2016–2019

Ukazatel	2016	2017	2018	2019
Oběžná aktiva	575 658	612 303	558 458	512 631
Krátkodobé závazky	167 382	225 664	218 290	216 569
Běžná likvidita (%)	3,44	2,71	2,56	2,37

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Nejlepšího výsledku město dosáhlo v prvním analyzovaném roce, kdy běžná likvidita dosáhla hodnoty 3,44. V průběhu let se její hodnoty postupně snižovaly. Největší rozdíl byl mezi roky 2016 a 2017, to se úroveň celkové likvidity snížila o hodnotu 0,73. V dalších letech úroveň běžné likvidity nadále klesala, ale už pouze mírným tempem. Nejnižšího výsledku dosáhla v roce 2019, kdy běžná likvidita vykazovala hodnotu 2,37. Za kritickou hodnotu Ministerstvo financí považuje hodnotu menší než 1, tedy pokud krátkodobé závazky převyšují oběžná aktiva. Úroveň celkové likvidity města má sice v

průběhu analyzovaných let klesající trend, ale ani v jednom roce se nepřiblížila ke kritické hranici. Město si tedy dlouhodobě udržuje vysokou likviditu.

8.6.4. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Posledním monitorujícím ukazatelem, kterým Ministerstvo financí kontroluje hospodaření obcí, je výše podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Hodnoty, kterých město v průběhu let dosáhlo jsou vyobrazeny v následující tabulce.

Tab. č. 25: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2016–2019

Ukazatel	2016	2017	2018	2019
Cizí zdroje	216 060	227 550	233 925	245 200
Celková aktiva	5 741 381	5 957 426	6 228 496	6 333 019
Podíl (%)	3,76	3,82	3,76	3,87

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Celková aktiva mají v průběhu let rostoucí charakter. Naopak objem cizích zdrojů se v letech nijak výrazně neměnil. Jelikož si město v průběhu let nebralo žádný úvěr ani nepřijalo jinou návratnou finanční výpomoc a má dlouhodobě nulovou zadluženost, jsou jeho cizí zdroje v porovnání s výší aktiv pouze v malé finanční hodnotě. Výsledné podíly cizích zdrojů na celkových aktivech dosahují v průběhu analyzovaných let podobných hodnot. Podle Ministerstva financí je hraniční hodnota u tohoto ukazatele 25 %. Lze tedy říci, že i v případě tohoto ukazatele se město pohybuje daleko od hranice, která by znamenala problémy v jejich hospodaření.

9. Shrnutí a zhodnocení hospodaření města v letech 2016–2019

Zastupitelstvo schválilo ve všech sledovaných letech rozpočty schodkové. Ve třech ze čtyř analyzovaných let se schválený stav naplnil, město tedy hospodařilo se schodkem. Pouze jednom roce byl výsledek hospodaření v přebytku, a to v roce 2016, předpokládaný schodek se tedy nenaplnil. Došlo k tomu z důvodu vyššího plnění příjmů rozpočtu, ale také z důvodu úspory na straně výdajové. Z hlediska výsledku hospodaření jej lze tedy hodnotit jako nejúspěšnější ze všech sledovaných let.

Narozdíl od roku 2016, měl rok 2017 záporný výsledek hospodaření, a to z důvodu vyššího plnění v oblasti kapitálových výdajů. Původně byl naplánovaný schodek daleko vyšší, ale městu se tento schodek podařilo několikanásobně snížit. Snížení plánovaného schodku mohlo být způsobeno tím, že město postupovalo konzervativně s ohledem na vyčíslení daňových příjmů, a tak byly skutečné příjmy daleko vyšší, než město schválilo. Dále také vznikly neočekávané příjmy v oblasti neinvestičních transferů. Nakonec byl ale i přes tahle zmíněná navýšení výsledný rozpočet stále schodkový.

Hospodaření města v roce 2018 probíhalo podobně jako v roce předchozím. Město opět schválilo rozpočet s velkým schodkem, který byl zároveň nejvyšším schodkem ze všech sledovaných schválených rozpočtů. V tomto roce byl výsledný schodek opět výrazně nižší než plánovaný. Městu se ho podařilo snížit zejména díky neočekávaným příjmům v oblasti kapitálových příjmů a v oblasti neinvestičních transferů.

V posledním sledovaném roce město také mělo schodkový rozpočet. Poprvé za sledované období se městu nepodařilo schválený schodek snížit, a tak byl skutečný schodek vyšší, než město plánovalo. Z hlediska skutečného salda rozpočtu se jednalo o nejhorší výsledek, tedy nejvyšší schodek rozpočtu ze všech analyzovaných let. Zároveň se ale skutečný výsledek v tomto roce nejvíce podobal tomu schválenému, nevznikl tedy tak obrovský rozdíl mezi plánovaným a skutečným výsledkem hospodaření.

Město bylo schopno uhradit veškeré schodky rozpočtu vlastními příjmy. To znamená, že všechny schodky rozpočtu vzniklé v analyzovaných letech byly kryty z vlastního přebytku hospodaření minulých let neboli z rezerv města. Město Prostějov má poměrně vysoké finanční rezervy, díky kterým se mu daří hospodařit bez nutnosti využití cizích zdrojů. Díky tomu si město může dovolit sestavovat schodkové rozpočty. Je dobře,

že se městu podařilo obrovské schodky rozpočtu schválené v letech 2017 a 2018 snížit, protože je zřejmé, že i přes poměrně velké finanční rezervy by tak velká záporná salda nebylo město schopno financovat ze svých zdrojů.

Je jasné, že v průběhu rozpočtového roku vzniknou neočekávané události, a tak vznikají rozdíly mezi schváleným a skutečným rozpočtem. U některých kategorií příjmů a výdajů ale městu vznikají poměrně velké rozdíly mezi schváleným a skutečným stavem. Největší zaznamenané rozdíly byly u rozpočtových příjmů. To znamená, že by město mělo lépe vyčíslit výši příjmů, aby nedocházelo k tak obrovskému rozdílu mezi plánem a skutečností. Tento rozdíl, dle mého názoru, snižuje v očích veřejnosti věrohodnost rozpočtu města jako dokumentu.

Příznivé je, že se celkové příjmy rozpočtu města každým rokem zvyšovaly. Jednalo se zejména o zvyšování v kategoriích daňových příjmů a přijatých dotací. Nejdůležitější jsou pro město příjmy daňové, které tvoří zhruba tři čtvrtiny příjmové stránky rozpočtu. Na druhém místě jsou příjmy nedaňové a těsně za nimi přijaté dotace. U příjmů jsou celkově ve všech letech výrazné rozdíly mezi schváleným a skutečným stavem. Je patrné, že město má ale v průběhu let výrazně podhodnoceny zejména příjmy daňové.

Město Prostějov se dlouhodobě potýká s úbytkem svého obyvatelstva. Z tohoto důvodu ročně přichází o finanční příjmy ze sdílených daní. Ty jsou pro obec nejdůležitějším příjmem v oblasti daňových příjmů. Konkrétně mělo město ve všech sledovaných letech největší příjmy z daně z přidané hodnoty. Tato daň zaznamenala ve dvou letech poměrně skokové navýšení příjmů, což bylo způsobeno novelami zákona o rozpočtovém určení daní, které nabýly účinnosti v roce 2017 a 2018.

Celkově dosahovaly nedaňové příjmy v průběhu let částek v podobné výši. Nejsou zaznamenávány tedy žádné výrazné výkyvy v jejich výši. Pro město jsou v této oblasti nejdůležitější příjmy z vlastní činnosti, nejvíce prostředků město získává z pronájmu bytových i nebytových prostor. Kapitálové příjmy se z hlediska důležitosti příjmů pro obec staví až na poslední místo, městu z nich plynou nejmenší příjmy. Jedná se tedy o příjmy doplňkového charakteru. Výjimkou byl rok 2018, kdy tyto příjmy zaznamenaly nezvykle obrovský nárůst. Tyto neočekávané finanční prostředky poté pomohly výrazně snížit naplánované záporné saldo hospodaření ve zmíněném roce. Příjmy z dotací jsou

pro město třetími nejdůležitějšími příjmy. V prvních dvou letech nepředstavovaly přijaté transfery pro město velké příjmy. To se zejména týkalo kategorie investiční dotace. V průběhu posledních dvou let se příjmy toho typu navyšovaly, a je dobré, že se město více zapojovalo do dotačních programů.

Výdaje města v průběhu let také každým rokem rostly. Z hlediska vyčíslování výdajů rozpočtu také dochází k poměrně velkému rozdílu mezi schválenými a skutečnými výdaji. V porovnání s příjmy ale nejsou tyto rozdíly tolik vysoké. Na rozdíl od příjmů, které byly ve všech letech výrazně podhodnoceny, došlo u výdajů i k jejich nadhodnocení, a to v prvním sledovaném roce. Běžné výdaje mají v průběhu let rostoucí charakter. Jako u jediné třídy rozpočtové skladby u nich dochází k situaci, kdy jsou schválené výdaje vyšší než ty skutečné. Kapitálové výdaje v průběhu prvních tří analyzovaných let výrazně rostly, což je příznivé, protože to znamená, že město vynakládá více finančních prostředků na stavební investice. V posledním roce byl sice zaznamenaný pokles u kapitálových výdajů, ale pořád se tyto výdaje pohybovaly na vysoké úrovni v porovnání s prvními dvěma lety.

V průběhu sledovaného období byl zaznamenaný růst v objemu vynaložených finančních prostředků na investiční projekty města. Kladně hodnotím, že se město rok od roku snaží vynakládat více výdajů na investičně stavební akce, které jsou v zájmu města a jeho obyvatel. Tato snaha je na vzhledu města znatelná a z vlastní zkušenosti můžu potvrdit, že se jedná o změnu k lepšímu ve srovnání s předchozími lety. Na druhou stranu město se svými investičními projekty dokáže působit poněkud chaoticky. Například v roce 2016 město slíbilo občanům vybudování nového plaveckého bazénu s určitými předem dohodnutými parametry. V průběhu času se detaily projektu změnily a bazén měl tak být podstatně menší, než bylo původně slíbeno. Tato změna se setkala s negativními ohlasy od veřejnosti a město tak projekt odložilo k dalšímu projednání. Nyní, o čtyři roky později, je nový plavecký bazén stále v nedohlednu. Dalším podobným případem je stále projednávaná rekonstrukce společenského domu Kas Centrum, i v tomto případě se dá postup města považovat za chaotický.

Co se týká Monitoringu hospodaření územních samosprávných celků, tak si město u monitorovacích ukazatelů v průběhu let vede dobře. Pozitivně lze hodnotit nulové hodnoty u ukazatele dluhové služby a pravidla rozpočtové odpovědnosti, které město vykazovalo ve všech sledovaných letech. Po splacení veškerých dluhů v roce 2012 je

město schopné financovat veškeré činnosti z vlastních zdrojů, je také schopno financovat zvýšené výdaje na investice z vlastních finančních rezerv. Město si také průběhu let udržuje vysokou likviditu a výborného výsledku město dosahuje i v případě výše podílu aktiv, které jsou kryty cizími zdroji.

Všeobecně lze hospodaření města za sledované roky hodnotit kladně. Veškeré činnosti související s hospodařením obce si město dokázalo financovat ze svých zdrojů. Je tedy příznivé, že město hradilo vzniklé schodky z naspořených finančních rezerv a dokázalo si tím pádem udržet nulovou zadluženost v celém sledovaném období. Rozpočtové schodky městu vznikaly hlavně z důvodu zvyšování kapitálových výdajů. Jednalo se o výdaje, které město použilo pro rozvoj obce. Pozitivní je, že se v průběhu let pro vedení města stalo vynakládání finančních prostředků na investičně stavební akce prioritou.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo provést analýzu hospodaření města Prostějova za roky 2016–2019, která se soustředila na podrobnou analýzu všech příjmů a výdajů rozpočtové skladby. Dále se také zaměřovala na rozdíly mezi schválenými a skutečnými rozpočty města. Nakonec bylo na základě provedené analýzy zhodnoceno hospodaření města.

Tematicky byla práce rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byla nejprve vysvětlena struktura veřejné správy se zaměřením na samosprávu. Dále byla popsána obec, její působnost a orgány. Potom byly charakterizovány územní rozpočty, zásady jejich sestavování a struktura rozpočtové skladby. Dále byly rozebrány jednotlivé fáze rozpočtového procesu. Předposlední kapitola teoretické části se věnovala obecním příjmům, podrobněji byly vysvětleny jednotlivé druhy příjmů obce. Jako poslední byly popsány výdaje rozpočtů obcí a jejich členění podle různých hledisek. V rámci praktické části bylo nejprve krátce představeno statutární město Prostějov. Poté následovala již samotná analýza hospodaření.

V praktické části byly nejprve analyzovány rozpočty města jednotlivých let a rozdíly mezi schválenými a skutečnými rozpočty města. Na základě analýzy rozpočtů vybraných let bylo zjištěno, že zastupitelstvo města schválilo ve všech letech rozpočty schodkové, z toho ve dvou ze čtyř let se jednalo o schodky v obrovské výši. Město dosáhlo přebytku hospodaření pouze v prvním analyzovaném roce. Ve zbývajících letech skončilo hospodaření města vždy záporným saldem. Schodkové rozpočty ale neznamenalý špatnou finanční situaci města. Vyšlo najevo, že si město k uhrazení schodků hospodaření nemuselo ani v jednom roce brát žádný úvěr ani jinou návratnou výpomoc, ale že veškeré schodky hospodaření hradilo ze svých finančních rezerv. Stav finančních rezerv města byl v průběhu let vysoký.

Porovnáním schválených a skutečných rozpočtů byly zjištěny výrazné rozdíly mezi nimi. V letech 2017 a 2018 zaznamenaly rozpočty města největší rozdíly mezi plánovaným a skutečným rozpočtem. Bylo zjištěno, že město je při vyčíslování příjmů velice opatrné, a tak dochází v průběhu let poměrně k velkému podhodnocování příjmů.

Analýzou rozpočtových příjmů bylo zjištěno, že v průběhu sledovaného období příjmy rostly. Celkově byl největší nárůst příjmů zaznamenán v roce 2018, což bylo způsobeno neočekávanými příjmy v rámci kapitálových příjmů. Pro město byly

nedůležitější příjmy daňové, které tvořily v průměru zhruba tři čtvrtiny veškerých příjmů města. V rámci těchto příjmů mělo město největší finanční prostředky ze sdílených daní. Z těchto daní byly v průběhu let pro město nejdůležitější příjmy z daně z přidané hodnoty. Ve všech analyzovaných letech mělo město z této daně nejvyšší příjmy. Ostatní příjmy v kategorii daňových příjmů jako jsou správní a místní poplatky a daň z nemovitých věcí znamenaly pro město stabilní příjmy. Výše příjmů z místních poplatků a z daně z nemovitých věcí byla v průběhu let na stejné výši, z důvodu stále stejné sazby, která je u nich uplatňována.

Dále bylo zjištěno, že z hlediska výše příjmů byly na druhém místě po příjmech daňových příjmy nedaňové. V rámci těchto příjmů mělo město největší částky z příjmů z vlastní činnosti. Naopak kapitálové příjmy přispívaly do rozpočtu města pouze malými částkami. Výjimkou byl rok 2018, kdy pomohly neočekávané kapitálové příjmy z prodeje pozemků snížit naplánované obrovské saldo rozpočtu. Přijaté transfery měly v průběhu let rostoucí trend. V prvních dvou analyzovaných letech mělo město vysoké příjmy pouze z neinvestičních přijatých transferů a ty investiční byly pouze v minimální výši. Znamenalo to tedy, že město téměř veškeré investičně stavební akce hradilo ze svých zdrojů. V další dvou letech se už ale město více začalo zapojovat do dotačních programů a výše finančních prostředků na investiční přijaté transfery rostla, zejména pak v roce 2019.

Po analýze příjmové stránky rozpočtu následovala analýza výdajové stránky rozpočtu. Tou bylo odhaleno, že výdaje města měly v průběhu let také rostoucí charakter a docházelo u nich také k rozdílům mezi schváleným stavem a skutečností. Tyto rozdíly nebyly ale tak velké, jak tomu bylo v případě příjmů. V prvním sledovaném roce došlo k ojedinělé situaci, kdy schválené výdaje byly vyšší než ty skutečné. V ostatních letech už pak ale docházelo při sestavování rozpočtu k jejich podhodnocování. Jednalo se ale o podhodnocování zejména výdajů kapitálových, které město vyčlenilo na investičně stavební akce. Naopak běžné výdaje byly ve třech ze čtyř analyzovaných let schváleny ve vyšších částkách, než jaké město skutečně vynaložilo. Běžné výdaje představovaly větší podíl celkových výdajů města.

Při rozboru kapitálových výdajů vyšlo najevo, že zaznamenaly vyšší nárůst v posledních dvou analyzovaných letech. Město tedy v průběhu let výrazně zvýšilo výdaje

na modernizaci a rozvoj obce. Zejména v roce 2018 bylo provedeno nespočet důležitých investičních akcí za rekordní objem finančních prostředků.

Součástí praktické části byla také analýza vybraných ukazatelů Monitoringu územních samosprávných celků. Při této analýze bylo zjištěno, že město v průběhu let hospodařilo s nulovou zadlužeností. Nulová zadluženost tedy znamenala i nulový ukazatel pravidla rozpočtové odpovědnosti. Analýza běžné likvidity ukázala, že si město ve sledovaném období udržovalo vysokou likviditu.

Celkově lze hospodaření města hodnotit pozitivně, a to zejména proto, že město dokáže již mnoho let financovat veškeré své činnosti bez zbytečného zadlužování. Takže i když městu vznikaly schodky v hospodaření, neznamenal to, že by jejich hospodaření nebylo v dobré kondici. Město dokázalo v minulých letech ušetřit finanční prostředky ze vzniklých přebytků, a tak si teď mohlo dovolit vyšší plnění výdajové stránky rozpočtu. Jelikož se jednalo o zvýšení výdajů kapitálových, znamenalo to, že se město snažilo vynakládat finanční prostředky na důležité rekonstrukce. V této oblasti je při porovnání prvního a posledního sledovaného roku vidět velký posun. Na počátku sledovaného období nebyla investiční činnost města velká, ale v průběhu let se město v této oblasti velice angažovalo a na vzhledu městu byl viditelný posun.

Summary

The aim of this thesis was to carry out the economic analysis of municipality Prostějov in years 2016 to 2019. The focus was on a detailed analysis of revenues and expenditures in the budget of the chosen city. Also, the emphasis was put on the discrepancies between the approved budget and its actual realization. Finally, the overall evaluation was formed, based on the results from the previous analysis.

The work was divided into two parts, the theoretical and the practical. The theoretical part dealt with and described public administration, where special attention was paid to self-governance. Next, the municipality budget itself was discussed along with the individual parts of the budgeting process. The penultimate chapter of the theoretical part was concerned with municipality revenues in more detail. The final theoretical chapter dealt with budget expenditures of the chosen municipality, again in greater detail.

The practical part of the thesis followed next. In the earlier chapters of the practical part, the analysis of the municipality budget was carried out for the respective years. Attention was also paid to the discrepancies between the approved and the actual budgets. Based on this analysis we have learned that the approved budgets tended to be in deficit. The only time the budget happened to be in surplus was in the very first analysed year of 2016. However, budget deficit does not necessarily reflect a poor financial situation in the municipality as long as the city can finance the deficit through the use of their financial reserves. There also seemed to be a great deal of discrepancy between the approved and the actual budget, both the revenues and the expenditures tended to be frequently undervalued in a sense that they were both expected to be considerably lower than they actually were.

The overall revenues in the respective time periods have been systematically growing. The greatest growth of income was found in 2018, which was caused by the unexpected increase in the capital revenues. The most important revenue for the municipality seemed to be the tax revenue which made up roughly two thirds of the cumulative revenue. The highest revenue came from the shared tax, more specifically, the value-added tax. In the analysed period, the received transfers seemed to be on the rise after the first two years. However, it was discovered that not only the revenues were

growing but also the expenses. When the expenses are concerned, there were also great distinctions between the planned, approved budget and the actual one. The first analysed period, the year 2016, seemed to be unique in a sense that this year was the only one which ended up having the approved expenditures larger than the actual ones. The budget expenses in the following years have been undervalued considerably. The analysis of the capital expenditures has revealed a growth in the expenses that was especially prominent in the final two chosen periods. This was because of the fact that Prostějov has decided to expend more money on the development and the modernization of their town.

Another portion of the practical part was the analysis of the Monitoring indicators of economic activities. The analysis has revealed that the municipality's indebtedness during the monitored period was at zero while the current ratio was rather high.

Overall, this thesis views the general economy of the municipality Prostějov as effective. One of the main reasons for the praise is that it has been able to finance its activities without amassing any debt. With that being said, the frequent budget deficit does not necessarily reflect a poor economic situation of the city. In previous periods, Prostějov managed to save and conserve the money from the past budget surpluses which it now uses for further development and critical reconstructions of the town. This shows a major step-up and improvement between the first and the final monitored period.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

KUKALOVÁ, Gabriela a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Vydání první. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2018. 152 stran. ISBN 978-80-213-2850-1.

PAVLÁSEK, Vlastimil a HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České republice*. 2., přeprac. vyd. Plzeň: Nava, 2011. 182 s. ISBN 978-80-7211-395-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. s. 273-274.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vydání: páté aktualizované a rozšířené. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. 155 stran. ISBN 978-80-86976-35-8.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 280 stran. Finance. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0.

RIGEL, Filip. *Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi,

ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. 1. vydání. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2019. 207 stran. ISBN 978-80-244-5548-8.

ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Výlučné daňové příjmy obcí*. 1. vydání. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2016. 228 stran. Acta iuridica Olomucensia. Monografie a studie. ISBN 978-80-87382-80-6.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 179 stran. ISBN 978-80-7478-967-0.

VAVROCHOVÁ, Simona a KUŠ, Petr. *Územní samosprávné celky*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. 119 s. ISBN 978-80-86976-26-6.

Zákony

Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Internetové zdroje

BACHANOVÁ, Jana. *Závěrečný účet statutárního města Prostějova za rok 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/889239.docx>

Historie [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/volny-cas/o-meste/historie/>

Informace k místnímu poplatku za komunální odpad [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/aktuality-archiv/informace-k-mistnimu-poplatku-za-komunalni-odpad-1.html>

KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2016* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/301394.doc>

KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2017* [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/391041.pdf>

KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2018* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/435081.pdf>

KATOLICKÁ, Olga. *KRONIKA MĚSTA PROSTĚJOVA 2019* [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/992304.pdf>

Kasko a okolí? Rozjíždí se byznys za miliardu! [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/kasko-a-okoli-rozjizdi-se-byznys-za-miliardu.html

Magistrát [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/obcan/magistrat/>

Monitoring hospodaření územních samosprávných celků. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/redakce/index.php?tree=258&lanG=cs&slozka=128789&sit=879&>

MONITOR: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

O městě [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/volny-cas/o-meste/>

Poslanci schválili pro města a obce větší podíl na příjmech z DPH. Jde o více než 8 miliard korun ročně [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2146821-poslanci-schvalili-pro-mesta-a-obce-vetsi-podil-na-prijmech-z-dph-jde-o-vice-nez-8>

Prostějov chystá opravu secesního Národního domu. Za 100 milionů korun [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1808933-prostejov-chysta-opravu-secesniho-narodniho-domu-za-100-milionu-korun>

Prostějov odloží část investic, třeba i opravu kuchyně Národního domu [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/prostejov-odlozi-cast-investic-treba-i-opravu-kuchyne-narodniho-domu-20200724.html

Rekonstrukce kulturního domu postupuje do další fáze. [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/aktuality-archiv/rekonstrukce-kulturniho-domu-postupuje-do-dalsi-faze.html>

Rekonstrukce vrahovického koupaliště finišuje. Kdy otevře? [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/rekonstrukce-vrahovickeho-koupaliste-finishuje-kdy-otevre-20180806.html

ROZKLIKÁVACÍ ROZPOČET: Statutární město Prostějov [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <http://rozpocet.prostejov.eu/>

Samospráva [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/samosprava-4/>

Seznam členů výborů a komise [online]. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/seznam-clenu-vyboru-a-komise.html>

Schválený rozpočet města Prostějova pro rok 2021 [online]. [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/1124347.docx>

Současný průmysl města Prostějova [online]. [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/volny-cas/o-meste/soucasnost.html>

TESAŘ, Luděk. *Střednědobý výhled rozpočtu statutárního města Prostějova 2020–2023* [online]. CITY FINANCE [cit. 2021-04-01]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/filemanager/files/398791.pdf>

U akvaparku má vyrůst nový bazén. Hotov by mohl být už v roce 2018 [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://prostejovsky.denik.cz/zpravy_region/u-akvaparku-ma-vyrust-novy-bazen-hotov-by-mohl-byt-uz-v-roce-2018-20160510.html

Vyhláška č. 8/2010: o místním poplatku ze psů [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.prostějov.eu/cs/obcan/pravni-predpisy-mesta/vyhlasky-archiv/vyhlaska-c-8-2010.html>

Zdanění hazardu v podobě nové právní úpravy. PRÁVNÍ PROSTOR [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/financni-pravo/zdaneni-hazardu-v-podobe-nove-pravni-upravy>

Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu [online]. [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

DM – dlouhodobý majetek

DPH – daň z přidané hodnoty

FO – fyzická osoba

MHD – městská hromadná doprava

PO – právnická osoba

ÚSC – územní samosprávný celek

ŽP – Životní prostředí

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel města v letech 2010–2019

Graf č. 2: Výše finanční rezerv města v letech 2011–2019

Graf č. 3: Schválené a skutečné příjmy rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Graf č. 4: Schválené a skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Graf č. 5: Výdaje vynaložené na stavební investice v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

Tabulka č. 2: Výše podílů daňových příjmů obcí

Tabulka č. 3: Schválený a skutečný rozpočet roku 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 4: Struktura skutečných schválených příjmů a výdajů v roce 2016 (v tis. Kč)

Tabulka č. 5: Schválený a skutečný rozpočet roku 2017 (v tis. Kč)

Tabulka č. 6: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2017 (v tis. Kč)

Tabulka č. 7: Schválený a skutečný rozpočet roku 2018 (v tis. Kč)

Tabulka č. 8: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2018 (v tis. Kč)

Tabulka č. 9: Schválený a skutečný rozpočet roku 2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 10: Struktura skutečných schválených příjmů v roce 2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 11: Skutečné příjmy rozpočtu města v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 12: Schválené a skutečné příjmy rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 13: Struktura daňových příjmů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 14: Místní poplatky v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 15: Struktura nedaňových příjmů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 16: Struktura kapitálových příjmy v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 17: Skutečné přijaté transfery v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 18: Skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 19: Schválené a skutečné výdaje rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 20: Struktura běžných výdajů rozpočtu v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 21: Struktura kapitálových výdajů v letech 2016–2019 (v tis. Kč)

Tabulka č. 22: Ukazatel dluhové služby 2016–2019

Tabulka č. 23: Ukazatel rozpočtové odpovědnosti 2016–2019

Tabulka č. 24: Ukazatel běžné likvidity v letech 2016–2019

Tabulka č. 25: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v letech 2016–2019